

“PODRŠKA U PROCESU PRONALAZENJA I IDENTIFIKACIJE NESTALIH LICA – REŠAVANJE ZASTOJA”

Vodič za Porodice Nestalih Lica na Kosovu: Institucije, Proces, i Prava Porodica

Projektom koji finansira EU rukovodi Kancelarija
Evropske Unije u Kosovu

International Commission on Missing Persons
Implementiran od strane Međunarodne
Komisije za Nestala Lica

Ova publikacija je objavljena uz podršku Evropske unije. Sadržaj ove publikacije je isključiva odgovornost Međunarodne komisije za nestala lica i ni na koji način ne predstavlja stavove Evropske unije.

Projektom koji finansira EU rukovodi Kancelarija
Evropske Unije u Kosovu

Sadržaj

UVOD	1
Instucije odgovorne za pitanje nestalih lica i njihove uloge	2
Koje su ostale instucije u regionu uključene u process	5
Zakoni I Reparacije	6
Šta je nestalo lice i kako da ga prijavim	11
Pronalaženje i iskopavanje posmrtnih ostataka	12
Upotreba DNK za idenfikaciju nestalih lica	17
Civilno društvo i memorijalizacija	22
Instrukcije za upotrebu CPO MKNL-a	24
Annex I: Politika MKNL-a o zaštiti i obradi ličnih podataka	26
Aneks II: Registar	29

Uvod

Po završetku sukoba na Kosovu, 6,049 lica je nestalo kao posledica neprijateljstava tokom 1998-1999. godine. Prema podacima Međunarodnog Komiteta Crvenog Krsta (MKCK), od tog broja je 1,374 lica pronađeno živo. Ogromna većina lica koja su pronađena živa, bila su registrovana u zatvorima u Srbiji. Na osnovu 14,800 genetskih referentnih uzoraka koji su dati Međunarodnoj Komisiji za Nestala Lica (MKNL), a odnose se na 4,409 nestalih lica, MKNL procenjuje da je na kraju sukoba na Kosovu bilo oko 4,500¹ nestalih lica. Slučajevi nestalih lica uključuju kosovske Albance, Srbe, Rome i pripadnike drugih zajednica.

Ovaj Vodič je pripremila MKNL za porodice lica nestalih u kosovskom sukobu.

Vodič objašnjava prava porodica nestalih lica koja su zaštićena kosovskim Zakonom o nestalim licima, usvojenim 2011. godine i drugim relevantnim zakonima, uključujući i pristup socijalnim i ekonomskim beneficijama drugim oblicima reparacija.

Vodič objašnjava kako da se prijavi nestalo lice i opisuje uloge i odgovornosti međunarodnih i domaćih institucija i organizacija uključenih u proces pronalaženja nestalih u sukobu na Kosovu, kao i obaveze vlasti i drugih nosilaca dužnosti.

Vodič sadrži informacije o:

1. Institucijama odgovornim za pitanje nestalih lica i njihovim ulogama,
2. Ko se smatra nestalim lice i kako da prijavim nestalo lice,
3. Zakonima i reparacijama,
4. Pronalaženju i iskopavanju posmrtnih ostataka,
5. Upotrebi DNK sa ciljem identifikacije ljudskih posmrtnih ostataka,
6. Civilnom društvu i memorijalizaciji,
7. Instrukcijama o upotrebi Centra za pretragu online (CPO).

MKNL se nada da će ovaj Vodič pomoći porodicama nestalih da bolje razumeju proces u celosti, dajući mnogo jasniju sliku o ulogama raznih organizacija i institucija uključenih u proces, kao i upotrebu modernih tehnologija i sistema podataka. Na ovaj način će pomoći porodicama da pristupe svojim pravima.

¹Sastavljanje brojčanih listi nestalih lica kao rezultat oružanog sukoba i kršenja ljudskih prava je posebno teško kada brojni učesnici prikupljaju informacije za različite namene u različitim formatima, kao i sa različitim stepenima analitičke dubine. U kontekstu sukoba na Kosovu, nesumnjivo je značajno dostignuće od strane MKCK da je sastavio, kroz zahteve za traženje od porodica i na druge načine, spisak od 6.049 pojedinaca koji prema navodima uključuje ukupno 1.374 osobe pronađene žive ili posećene u zatvorima. U vreme pisanja ovog teksta, broj preostalih nestalih lica na listi Radne grupe MKCK je 1.665.

1. Institucije odgovorne za pitanje nestalih lica i njihove uloge

P: Koja je uloga policije?

O: Kosovska policija ima višestruku ulogu. Ona prima Izveštaje o nestalim licima. Odgovorna je za istragu u slučajevima nestalih lica po nalogu Specijalnog tužilaštva Kosova. U slučaju iskopavanja, ona je odgovorna za obezbeđivanje lokacije i za druge potrebne bezbednosnih aranžmane.

P: Koja je uloga Kosovske Komisije za Nestala Lica?

O: Kosovska Komisija za nestala lica (Komisija), je institucija koja vodi, nadgleda, usklađuje i koordiniše aktivnosti sa lokalnim i međunarodnim institucijama za rešavanje sudbine nestalih lica, i saraduje sa institucijama i međunarodnim organizacijama i drugim zainteresovanim stranama na rasvetljavanju sudbine i otkrivanju mesta gde se nalaze lica nestala kao rezultat sukoba na Kosovu, bez obzira na njihovu etničku pripadnost, religiju, vojni ili civilni status.

Kosovska Komisija se sastoji od predsedavajućeg, zamenika predsedavajućeg i članova. Predsedavajućeg imenuje premijer. Zamenik predsedavajućeg treba da bude iz jedne od manjinskih zajednica. Članovi Komisije su, između ostalih, i predstavnici Ministarstva unutrašnjih poslova, Ministarstva za lokalnu samoupravu, Ministarstva rada i socijalne zaštite, Ministarstva spoljnih poslova, Ministarstva bezbedonosnih snaga Kosova i Instituta za sudsku medicinu.

Na osnovu Kosovskog Zakona o nestalim licima, mandat Komisije je:

1. Da štiti prava i interese nestalih lica i njihovih porodica;
2. Koordiniše aktivnosti na prikupljanju podataka koji se odnose na nestala lica;
3. Osnuje Centralnu evidenciju nestalih lica;
4. Da informiše članove porodica nestalih i saraduje sa njihovim udruženjima, obaveštavajući članove porodica o sudbini nestalih;
5. Podigne svest o pitanju nestalih i podrži inicijative koje se odnose na nestala lica javnom objavom svojih nalaza;
6. Preduzme i druge značajne aktivnosti u vezi sa nestalim licima; i
7. Saraduje sa lokalnim i međunarodnim institucijama u sprovođenju svojih dužnosti, kao što je predviđeno u članu 11, Zakona o nestalim licima.
8. Komisija je odgovorna za otvaranje i evidenciju slučajeva nestalih lica kako je navedeno u članu 7. Zakona o nestalim licima: "Zahtev za početak procedure registracije nestalog lica podnosi se Vladinoj komisiji za nestala lica. Zahtev za nestala lica mogu podneti članovi porodice nestalog lica, druga lica ili nadležni organi".
9. Mandat Komisije uključuje i obavezu da plati troškove sahrane identifikovanih nestalih lica.

P: Koja je uloga Instituta za sudsku medicinu?

O: Institut za Sudsku Medicinu (ISM) je javna institucija odgovorna za pružanje stručnih usluga u oblasti sudske medicine i sudsko-medicinskih istraga o smrti, uključujući i ekshumaciju posmrtnih ostataka koji su povezani sa oružanim sukobima na Kosovu, te vraćanje posmrtnih ostataka porodicama. Član 15. Zakona o sudskoj medicini² navodi da je Institut odgovoran za obavljanje sledećih aktivnosti u vezi sa pitanjem nestalih lica:

²Zakon br. 05/L-060 o sudskoj medicini

1. Traganje, pronalaženje i ekshumacija, kao i utvrđivanje sudbine, identifikacija i predaja posmrtnih ostataka lica čiji je nestanak u vezi sa ratom na Kosovu;
2. Održavanje kontakta sa porodicama nestalih lica i saradnja sa lokalnim i međunarodnim institucijama i organizacijama koje su uključene u proces rasvetljavanja sudbine nestalih lica.

Od 2008. godine, kada je Evropska misija za vladavinu prava (EULEKS) raspoređena na Kosovu, osoblje EULEKS-a je pružalo pomoć ISM-u u oblasti forenzičke antropologije i arheologije, kao i sudske medicine i vršenja uviđaja. EULEKS sa ISM-om sarađuje na obučavanju zaposlenika i njihovom osposobljavanju da vrši sudsko-medicinska veštačenja u skladu sa međunarodnim standardima i najboljom evropskom praksom.

Na zahtev direktora ISM-a, EULEKS će obezbediti stručnu pomoć u svim vrstama forenzičkih ispitivanja, uključujući obdukcije. EULEKS imenuje zamenika direktora ISM-a, koji je odgovoran za operativni rad osoblja EULEKS-a. Pripadnici misije EULEKS-a su smešteni u prostorijama ISM-a.

P: Koja je uloga kosovskog Specijalnog tužilaštva (STK)?

O: Kosovsko Specijalno tužilaštvo je osnovano 2008. godine. Njegova uloga je da istraži i procesuiru zločine protiv čovečnosti, ratne zločine kao grubo kršenje Ženevskih konvencija, ratne zločine kao grubo kršenje zakona i običaja koji se primenjuju u međunarodnom oružanom sukobu, ratne zločine kao grubo kršenje člana 3. Ženevskih konvencija i ratne zločine kao grubo kršenje zakona i običaja primenljivih u oružanim sukobima koji nisu međunarodnog karaktera. Kao takva institucija, ona je odgovorna za istragu slučajeva prisilnog nestanka lica. U maju 2014. godine, nadležnost za dobijanje sudskih naloga za ekshumaciju nestalih lica na teritoriji Kosova je prešla sa EULEKS-a na STK.

P: Koje međunarodne organizacije su uključene u traženje nestalih lica i koja je njihova uloga?

O: Međunarodna komisija za nestale lica (MKNL)

Međunarodna komisija za nestala lica je međunarodna organizacija osnovana na inicijativu predsednika SAD-a Bila Klintonu 1996. godine na samitu G-7 u Lionu, Francuska. Godine 2014. MKNL je postala međuvladina, ugovorno zasnovana organizacija. Sedište organizacije je u Hagu, u Holandiji.

Mandat MKNL-a je da obezbedi saradnju vlada i drugih nadležnih institucija/lica u pronalaženju i identifikovanju lica nestalih tokom sukoba, usled kršenja ljudskih prava, nesreća, organizovanog kriminala, ilegalnih migracija i drugih uzroka. MKNL podržava i rad drugih organizacija, podstiče uključivanje javnosti u svoje aktivnostima i doprinosi razvijanju odgovarajućih oblika komemoracije i počasti nestalim licima. MKNL-a prima dobrovoljne donacije od vlada u svrhu pomaganja zemljama koje se suočavaju sa ozbiljnim problemom nestalih lica. To je nezavisna organizacija koja sledi moderan pristup rešavanju pitanja nestalih lica, koji je zasnovan na zakonu.

MKNL je radila na rešavanju pitanja lica nestalih usled sukoba na Kosovu od 1999. godine. Od 2003. godine, MKNL pomaže Kosovu kroz identifikacije zasnovane na analizi DNK, najpre sa UNMIK-om, a od decembra 2008. godine sa EULEKS-om. MKNL pomaže i Vladi Srbije od 2001. godine u pronalaženju, iskopavanju i identifikaciji nestalih lica iz sukoba na Kosovu. MKNL podržava udruženja porodica nestalih lica u pogledu njihovog pristupa svojim pravima na istinu i pravdu, kao i u procesu lobiranja vlasti da ispune svoje obaveze u okviru traženja nestalih i da pruže socijalnu i ekonomsku podršku porodicama.

U okviru svog mandata, MKNL podstiče aktivno učešće civilnog društva, a posebno porodica nestalih. To čini putem obrazovanja, obuke i programa donacija čiji je cilj osnaživanje članova porodica i drugih. Program tehničke pomoći MKNL-a je globalni resurs na raspolaganju vladama i drugim akterima angažovanim na rešavanju pitanja nestalih lica. Tehnička pomoć je omogućena zahvaljući stalnim kapacitetima za istovremenu analizu velikog broja DNK uzoraka u svrhu identifikacije, zatim Odeljenju za antropologiju i arheologiju sa stručnim kapacitetima za pronalaženje, iskopavanje i pregled posmrtnih ostataka i namenski razvijenom sistemu baza podataka za upravljanje informacijama (iDMS). iDMS i prateći Centar za online pretragu (COP) su dizajnirani na način koji osigurava bezbednost podataka kao najviši prioritet. COP je interaktivni alat za pretraživanje u vezi sa nestalim licima. Porodice ga mogu upotrebiti kako bi dobile ili dale informacije.

MKNL-ov sistem laboratorija za analizu DNK je međunarodno akreditovan u skladu sa najvišim standardima (ISO 17025), u rigoroznom kontinuiranom proces koji obuhvata tehničke inspekcije i pregled svih metoda i postupaka kontrole kvaliteta.

P: Koja je uloga Međunarodnog komiteta Crvenog krsta (MKCK)?

O: Međunarodni komitet Crvenog krsta je nepristrasna, neutralna i nezavisna organizacija čija je misija isključivo humanitarna: da štiti živote i dostojanstvo žrtava oružanih sukoba i drugih situacija nasilja i da im pruži pomoć.

MKCK igra aktivnu ulogu u traženju lica koja su nestala tokom oružanih sukoba na Balkanu od početka 1990-ih godina. Pristup MKCK je zasnovan na pravu porodica da znaju sudbinu svojih nestalih srodnika u skladu sa međunarodnim humanitarnim pravom i da se rešavaju potrebe porodica koje žive u bolu i neizvesnosti.

Rasvetliti sudbinu nestalih lica i otkriti mesto na kome se nalaze, te adekvatno odgovoriti na potrebe porodica je glavni fokus MKCK od izbijanja oružanog sukoba na Kosovu. MKCK od tada prikuplja informacije o slučajevima nestanaka direktno od porodica nestalih lica.

MKCK je, tokom godina, tražio od vlasti u Prištini i Beogradu da obezbede informacije koje mogu da pomognu da se rasvetli sudbina nestalih lica i otkrije mesto na kome se oni nalaze. Oni su pozvale vlasti da ispune svoje obaveze, u smislu prava porodica da znaju za sudbinu svojih nestalih, kroz Radnu grupu za nestale osobe kojom predsedava MKCK.³

MKCK održava privremenu listu nestalih lica, sa kojom su se složile delegacije Beograda i Prištine u okviru Radne grupe, i obezbeđuje redovno ažurirane verzije relevantnim predstavnicima vlasti u Beogradu i Prištini.⁴

³<http://familylinks.icrc.org/kosovo/en/Pages/background-information.aspx>

⁴<https://www.icrc.org/en/document/missing-persons-western-balkans>

Koje su ostale institucije u regionu uključene u proces?

P: Koja je uloga Komisije za nestala lica Vlade Republike Srbije?

O: Komisija za nestala lica Vlade Republike Srbije (Komisija Srbije) obrazovana je odlukom Vlade Republike Srbije 8. juna 2006. godine, sa mandatom da se bavi rešavanjem problematike nestalih lica u oružanim sukobima na prostoru bivše Jugoslavije. Komisija Srbije je preuzela sve aktivnosti i obaveze Komisije Saveta Ministara za nestala lica Srbije i Crne Gore, osnovane 2003. godine, nastavljajući aktivnosti prethodnih vladinih organa, osnovanih još 1991. godine, na rešavanju pitanja nestalih, zatvorenih i ubijenih lica tokom oružanih sukoba na teritoriji bivše Jugoslavije.

Komisija Srbije ima predsednika i članove koji su predstavnici nadležnih ministarstava. Odeljenje za nestala lica pri Komesarijatu za izbeglice i migracije, pruža stručnu i administrativno-tehničku pomoć Komisiji, uključujući i koordinaciju svih aktivnosti.

Komisija Srbije:

1. prati, analizira i priprema predloge koji se tiču rešavanja pitanja nestalih lica;
2. prikuplja informacije i daje obaveštenja o licima koja su nestala tokom oružanih sukoba na teritoriji bivše Jugoslavije;
3. ispunjava obaveze koje proističu iz međunarodnih ugovora i sporazuma u vezi sa pitanjem nestalih lica;
4. koordiniše rad nadležnih organa i organizacija u procesu traženja nestalih lica, ekshumacija i identifikacija; i
5. saraduje sa nadležnim organima, porodicama i udruženjima porodica nestalih lica po pitanju statusa nestalih lica i humanitarnim pitanjima koja se tiču porodica nestalih lica.

P: Koja je uloga Tužilaštva za ratne zločine Republike Srbije?

O: Tužilaštvo za ratne zločine je nadležno za procesuiranje krivičnih dela u skladu sa poglavljem XVI Osnovnog krivičnog zakona – krivična dela protiv čovečnosti i međunarodnog prava kao i za krivična dela koja su predviđena Statutom Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju.

Tu spadaju krivična dela genocida, ratni zločin protiv civilnog stanovništva, ratni zločin protiv ranjenika i bolesnika, ratni zločin protiv ratnih zarobljenika, uništavanje kulturnih i istorijskih spomenika kao i druga krivična dela koja predstavljaju kršenje međunarodnog humanitarnog prava.

Tužilaštvo za ratne zločine nadležno je da postupa protiv počinitelja krivičnih dela koja su izvršena na teritoriji bivše Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (SFRJ), bez obzira na državljanstvo, versku, nacionalnu ili rasnu pripadnost počinioca ili žrtve. Tužilaštvo za ratne zločine nadležno je za postupanje kako u prvom stepenu tako i u postupku po pravnim lekovima⁵

⁵http://www.tuzilastvorz.org.rs/html_trz/o_nama_cir.htm

P: Koja je Uloga Komisije za nestala lica Vlade Crne Gore?

O: Komisija za nestala lica Vlade Crne Gore je osnovana odlukom Vlade Crne Gore 10. februara 2011. godine. Zadatak Komisije je da prati, proučava i utvrđuje predloge za rešavanje pitanja nestalih lica na teritoriji Crne Gore u oružanim sukobima na prostoru bivše SFRJ; izvršava obaveze koje proizilaze iz međunarodnih ugovora i sporazuma koji se odnose na rešavanje pitanja nestalih lica; koordinira rad nadležnih organa i organizacija u postupku traženja nestalih lica, ekshumacija i identifikacija; ostvaruje saradnju sa nadležnim organima, porodicama i udruženjima nestalih lica radi rešavanja statusnih i humanih pitanja njihovih porodica. Komisija je sastavljena od članova iz:

Ministarstva rada i socijalnog staranja, Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija, Ministarstva odbrane, Zavoda za zbrinjavanje izbeglica i Crvenog krsta Crne Gore. Predsednika i članove Komisije imenuje Vlada Crne Gore.

2. Zakoni i Reparacije

P: Koja prava imam prema kosovskom Zakonu o nestalim licima?

O: Kao članu porodice nestalog lica, kosovski Zakon o nestalim licima daje vam sledeća prava:

1. pravo da znate za sudbinu lica koja ste prijavili kao nestali u periodu od 1. januara 1998. do 31. decembra 2000. godine, kao posledica sukoba na Kosovu. To znači da imate pravo na efikasne istražne napore od strane vlasti;
2. ne smete biti kažnjavani ili izloženi pretnjama, nasilju ili bilo kojem drugom obliku pretnji zato što želite da znate sudbinu svojih nestalih članova porodice ili mesto na kome se nalaze;
3. kao suprug/a nestalog lica, vaš građanski status se ne menja do identifikacije posmrtnih ostataka vašeg srodnika i do izdavanja potvrde o smrti ili dok se vaš nestali srodnik ne proglašuje mrtvim od strane suda u skladu sa Zakonom o vanparničnom postupku;
4. možete tražiti od Osnovnog suda koji se nalazi u opštini u kojoj je vaš srodnik živeo, da odobri privremeno upravljanje imovinom i sredstvima koja pripadaju vašem nestalom srodniku. Sud može odobriti privremeno upravljanje ako je vaš zahtev u najboljem interesu nestalog srodnika. Ako je vaš nestali srodnik proglašen mrtvim nakon toga, u skladu sa odredbama Zakona o vanparničnom postupku, vi možete biti imenovani starateljem u skladu sa istim zakonom;
5. pod uslovom da možete dokazati da ste materijalno zavisni od prihoda vašeg nestalog srodnika, možete da se prijavite Osnovnom sudu u poslednjem prebivalištu vašeg nestalog srodnika kako bi primili isplatu (dnevna naknada) od imovine nestalog lica;
6. niste obavezni da platite troškove sahrane nakon identifikacije posmrtnih ostataka svojih nestalih srodnika. Troškove će platiti kosovska Komisija;
7. imate pravo na pristup informacijama u Centralnoj evidenciji nestalih lica. Ovi podaci će biti dostupni u skladu sa relevantnim zakonima o zaštiti ličnih podataka;
8. uživajte jednaka prava i ne smete biti predmet diskriminacije na osnovu rase, boje, pola, jezika, veroispovesti, političkog ili drugog mišljenja, vašeg nacionalnog ili socijalnog porekla, veza sa bilo kojom zajednicom, imovine, ekonomskog ili socijalnog stanja, seksualne orijentacije, rođenja, invaliditeta ili nekog drugog ličnog statusa.

P: Da li Zakon o nestalim licima nalaže formiranje Centralne evidencije nestalih lica na Kosovu i šta je Centralna evidencija?

O: Prema Zakonu o nestalim licima, kosovska Komisija uspostavlja Centralnu evidenciju nestalih lica. Radi se o bazi podataka koja sadrži podatke o nestalim licima prikupljenim iz svih raspoloživih izvora sa ciljem da pomogne u otkrivanju identiteta i lokacije, kao i okolnosti nestanka nestalih lica.

P: Kako mogu da proverim da li su informacije o nestanku mog člana porodice uvrštene u Centralnu evidenciju nestalih?

O: Na osnovu člana 14. Zakona o nestalim licima, vi, kao član porodice, imate pravo na pristup informacijama dostupnim u Centralnoj evidenciji nestalih lica. Informacije će biti dostupne i drugim organizacijama koje imaju mandat za traženje, pronalaženje i identifikaciju nestalih lica. Vi ili vaš zakonski zastupnik možete podneti zahtev Komisiji za pristup podacima u Centralnoj evidenciji. Komisija će razmotriti zahtev i doneće odluku u roku od petnaest (15) dana od dana njegovog podnošenja.

P: Koja zakonska prava imam shodno Zakonu br.04/L - 054 o statusu i pravima palih boraca, invalida, veterana, pripadnika Oslobođilačke vojske Kosova, žrtava ratnog seksualnog nasilja, civilnih žrtava i njihovih porodica?

O: Kao član porodice nestalih, imate sledeća prava i beneficije po ovom zakonu:

1. porodičnu penziju;
2. besplatnu primarnu i sekundarnu zdravstvenu zaštitu u javnim zdravstvenim ustanovama;
3. oslobađanje od poreza na imovinu, ako je uža porodica u teškim ekonomskim okolnostima;
4. smanjenje tarife električne energije za ličnu upotrebu, ako je uža porodica u teškim ekonomskim okolnostima i ispunjava kriterijume navedene u sistemu socijalne pomoći.

Ako ste član porodice nestalih boraca OVK, možete ostvariti sledeća prava i beneficije:

1. pravo na porodičnu penziju;
2. prioritet u zapošljavanju;
3. prednost u registraciji i prijemu u javnim obrazovnim ustanovama;
4. stipendiju za srednje i univerzitetsko obrazovanje;
5. besplatan smeštaj u studentskim domovima;
6. pomoć za porodični smeštaj;
7. besplatnu tarifu i smanjen zapis potrošnje električne energije za ličnu upotrebu u slučaju teških ekonomskih okolnosti, kada se pruža i puna socijalna pomoć;
8. oslobađanje od plaćanja sudskih, administrativnih i javnih taksi;
9. besplatnu primarnu, sekundarnu i tercijarnu zdravstvenu zaštitu u javnim zdravstvenim ustanovama;
10. besplatan smeštaj u domovima za stare; i
11. oslobađanje plaćanja školarine u javnom visokom obrazovanju.

P: Ko može tražiti prava i povlastice u skladu sa zakonom br.04/L-054 i zakonom br. 04/L-172 o izmenama i dopunama zakona br. 04/L-054?

O: Za finansijsku podršku se možete prijaviti ako ste supružnik, dete, roditelj, očuh, maćeha, pastorak, usvojenik ili vanbračno dete nestale osobe. Ako ste supružnik nestalog lica, vi ćete izgubiti pravo na finansijske koristi predviđene Zakonom ponovnom udajom/ženidbom. Ako ste dete nestale osobe, po zakonu imate pravo na finansijsku naknadu dok ne napunite osamnaest (18) godina ili do dobi od dvadeset šest (26) godina ako ste upisani u instituciju visokog obrazovanja.

P: Koje dokumente trebam dostaviti kada budem tražio/la prava i povlastice u skladu sa zakonom br. 04/L-054 i zakonom br. 04/L-172 o izmenama i dopunama zakona br. 04/L-054?

O: Kada se prijavite za prava i beneficije u skladu sa zakonom br. 04/L-054, treba da dostavite:

1. važeću kosovsku ličnu kartu;
2. potvrdu izdatu od strane kosovske Komisije za nestale lica ili nadležnog opštinskog organa da je vaš srodnik nestao između 01. januara 1998. i 31. decembra 2000. godine (datum i mesto nestanka);
3. vaš izvod iz matične knjige rođenih (podnosilac);
4. izvod iz matične knjige rođenih nestalog lica;
5. venčani list ako ste suprug/a nestalog lica,
6. u odsustvu venčanog lista, brak mora biti verifikovan u upravnom ili sudskom postupku;
7. ako ste dete bez roditeljskog staranja, mlađi od 18 godina, odluka koju izdaje Centar za socijalni rad je potrebna u vezi sa starateljstvom;
8. izvod iz matične knjige rođenih deteta (dece); i
9. dve fotografije (podnosioca prijave).

P: Gde mogu da tražim prava i beneficije u skladu sa zakonom br. 04/L-054 i zakonom br. 04/L-172 o izmenama i dopunama Zakona br 04/L-054?

O: Zahtev za materijalnu pomoć u skladu sa zakonom br. 04/L-054, možete da podnese u regionalnim kancelarijama Odeljenja za porodice palih boraca i invalida, u regijama Prištine, Peći, Mitrovice, Prizrena, Đakovice i Uroševca (videti kontakt detalje na poslednjoj strani vodiča).

P: Šta ako imam više od jednog nestalog člana porodice?

O: Predviđeno je progresivno povećanje naknade za porodice sa više od jednog nestalog člana.

1. Osnova porodične penzije za članove porodica sa dva (2) nestala lica se povećava za 20 %.
2. Osnova porodične penzije za članove porodica sa tri (3) nestala lica se povećava za 30 %.
3. Osnova porodične penzije za članove porodica sa četiri (4) nestala lica se povećava za 40%.
4. Osnova porodične penzije za članove porodica sa pet (5) nestalih lica se povećava za 50%.

P: Ako verujem da su moja prava prekršena, kako mogu da podnesem žalbu?

O: Ako niste zadovoljni sa odlukom zvaničnika regionalne kancelarije Odeljenja za porodice palih boraca i invalida, u regionima Prištine, Peći, Mitrovice, Prizrena, Đakovice i Uroševca u odgovoru na tužbu prava i beneficije kao što je propisano Zakonom o statusu i pravima palih boraca, invalida, veterana, pripadnika Oslobođilačke vojske Kosova, žrtava ratnog seksualnog nasilja , civilnih žrtava rata i njihovih porodica, možete podneti žalbu Komisiji za žalbe u okviru Ministarstva rada i socijalne zaštite, u roku od petnaest (15) dana od dana prijema odluke. Ako želite da podnesete žalbu protiv odluke Komisije za žalbe, možete pokrenuti upravni spor u Odeljenju za administrativna pitanja Osnovnog suda u Prištini u roku od trideset (30) dana od dana prijema odluke Komisije za žalbe Ministarstva rada i socijalne zaštite.

P: Mogu li dobiti besplatnu pravnu pomoć?

O: Da. Imate pravo na besplatnu pravnu pomoć u skladu sa Ustavom Kosova. Besplatna pravna pomoć se pruža kroz kosovsku Agenciju za besplatnu pravnu pomoć koja je osnovana 2006. godine i putem brojnih nevladinih organizacija. Kontakt detalji NVO-a za pružanje besplatne pravne pomoći mogu se naći na kraju ovog Vodiča.

Vrste pravne pomoći:

1. pravne informacije i saveti u vezi sa zakonskim postupcima;
2. izrada dokumenata i pružanje tehničke pomoći u vezi sa kompletiranjem predmeta; i
3. zastupanje u građanskim, krivičnim, upravnim i prekršajnim postupcima.

P: Ko ima pravo na besplatnu pravnu pomoć?

O: Sledeće kategorije lica imaju pravo na besplatnu pravnu pomoć:

- građani koji žive na teritoriji Kosova;
- privremeni stanovnici Kosova;
- druga lica u skladu sa zakonom i međunarodnim propisima koji se odnose na Kosovo; i
- lica kojima je obezbeđena pravna pomoć u skladu sa principom reciprociteta.

P: Da li postoje neki drugi kriterijumi za pružanje besplatne pravne pomoći?

1. Besplatna pravna pomoć se pruža za sva lica koja primaju socijalnu pomoć ili su u sličnom finansijskom položaju;
2. Lica čiji su ukupni porodični prihodi niži od prosečnih porodičnih prihoda.

P: Gde mogu da se prijavim?

O: Zahtev za besplatnu pravnu pomoć možete podneti u regionalnim kancelarijama Agencije Kosova za besplatnu pravnu pomoć. Adrese regionalnih KBPP mogu se naći na kraju ovog Vodiča.

P: Iz kojih izvora mogu tražiti sredstva za aktivnosti udruženja porodica nestalih lica?

O: Ako ste član registrovanog udruženja porodica, možete podneti zahtev u ime vaše organizacije Komisiji Kosova. Možete se prijaviti i za finansijsku podršku Ministarstvu rada i socijalne zaštite za subvencije i grantove iz Ministarstva.

P: Ko može da konkuriše za grantove i subvencije u Ministarstvu rada i socijalne zaštite?

O: Sledeće kategorije mogu da konkurišu za subvencije i grantove:

1. lice koja je u potrazi za gotovinskim plaćanjem za rešavanje hitnog slučaja;
2. nevladine organizacije (NVO) i udruženja koja pružaju usluge zapošljavanja i stručne obuke za osobe sa invaliditetom;
3. nevladine organizacije i udruženja koja pružaju usluge socijalne zaštite za decu;
4. nevladine organizacije i udruženja koja pružaju usluge socijalne zaštite za osobe sa invaliditetom;
5. nevladine organizacije i udruženja koja pružaju usluge socijalne zaštite za starije osobe;
6. nevladine organizacije i udruženja koja pružaju usluge za žrtve nasilja u porodici i trgovine ljudima; i
7. nevladine organizacije i udruženja koja pružaju usluge za ratne invalide, porodice palih boraca i civilnih žrtava i ratnih veterana.

P: Koje dokumente treba da podnese moje udruženje kako bi se prijavilo za subvencije ili grantove?

O: Prilikom podnošenja zahteva za donacije, NVO treba da podnese sledeće dokumente:

1. nacrt predloga koji obuhvata ciljeve i aktivnosti;
2. detaljan budžet i opis budžetskih linija;
3. detaljan vremenski okvir i mesto sprovođenja projekta;
4. detaljan opis korisnika i učesnika;
5. detaljan opis upravljačkih kapaciteta organizacije, uključujući osoblje, opremu i veštine za upravljanje budžetom za aktivnosti;
6. biografije stručnjaka angažovanih na projektu;
7. preporuke;
8. kopije ugovora i memoranduma o razumevanju;
9. potvrdu o registraciji NVO, u skladu sa važećim zakonima na Kosovu;
10. žiro-račun u banci koja ima dozvolu za rad od strane Centralne banke Kosova;
11. potvrdu o registraciji i statut;
12. potvrdu o fiskalnom broju;
13. potvrdu od Privrednog suda da NVO nije pod istragom; i
14. potvrdu Poreske uprave.

P: Gde mogu da dobijem kopiju formulara za grantove ili subvencije?

O: Prijavni formular za grantove ili subvencije se nalazi u Prilogu 3. ovog Vodiča ili ga možete preuzeti sa internet stranice kosovskog Ministarstva rada i socijalne zaštite: <https://mpms.rks-gov.net/skal/linke/shpalljetpublikimet.aspx>

3. Šta je nestalo lice i kako da ga prijavim

P: Ko se smatra "nestalim licem"?

O: Zakon o nestalim licima definiše nestalo lice kao "lice čija je lokacija nepoznata njegovim/njenim članovima porodice; koje je, prema pouzdanim informacijama, nestalo tokom perioda 1. januar 1998. - 31. decembar 2000. godine, kao posledica rata na Kosovu tokom 1998-1999." Lice se takođe smatra nestalim ako se pretpostavlja da je on/ona mrtav, ali se ne zna gde se nalaze posmrtni ostaci.

P: Ko može prijaviti nestalo lice?

O: Zahtev za registraciju nestalog lica mogu podneti:

1. član porodice nestalog lica;
2. druga lica koja nisu u srodstvu sa nestalim licem; ili
3. nadležni zvanični organi, kao što su policija ili opštinske vlasti.

P: Ako sam na Kosovu, kako mogu da prijavim nestalo lice?

O: Nestalo lice na Kosovu možete da prijavite kontaktirajući Komisiju Kosova. Slučaj nestalog lica možete pokrenuti i kontaktiranjem nadležnih zvaničnika u vašoj opštini ili kontaktiranjem lokalne policije (videti Aneks II: adresar na kraju Vodiča). Kosovska komisija proverava sve izveštaje. Informacije o nestalom licu možete pružiti i MKCK-u.

P: Koje informacije treba da dostavim prilikom prijave nestalog lica Komisiji za nestala lica?

O: Da biste prijavili nestalo lice, treba da dostavite "minimum podataka o nestalom licu" kao što je propisano članom 2. Zakona o nestalim licima⁶. Minimum podataka o nestalima licima obuhvata:

1. ime, ime roditelja i prezime nestale osobe;
2. pol nestalog lica;
3. mesto i datum (ili samo godina) rođenja nestalog lica;
4. mesto i datum (ili samo godina) nestanka i, ako su poznate, okolnosti nestanka.

Kada nema dovoljno informacija da se proveri identitet (i status) nestalog lica, Komisija će utvrditi da li je on/ona nestao pod uslovima utvrđenim Zakonom o nestalim licima.

P: Kod kojih drugih institucija mogu da prijavim nestalo lice?

O: Nestalo lice možete prijaviti i kod:

- Komisije za nestala lica Vlade Srbije (videti Aneks II: adresar na kraju Vodiča);
- Opštinskim kancelarijama Crvenog krsta u Srbiji, koje će proslediti ove informacije MKCK-u za uključivanje u privremenu listu nestalih lica (videti Aneks II: adresar na kraju Vodiča).

P: Kako može pomoći MKNL?

O: Slučaj nestalog lica možete prijaviti putem Centra za Online pretragu MKNL na internet stranici: http://vvv.icmp.int/fdmsveb/indek.php?v=mp_reg&l=en Detalji: (ime, ime oca, prezime, datum rođenja, mesto rođenja, datum nestanka i mesto nestanka), slučajeve prijavljenih MKNL-u se prenose nadležnim organima.

⁶SLUŽBENI GLASNIK KOSOVA / Br. 16 / 14. SEPTEMBAR 2011.

4. Pronalaženje i iskopavanje posmrtnih ostataka

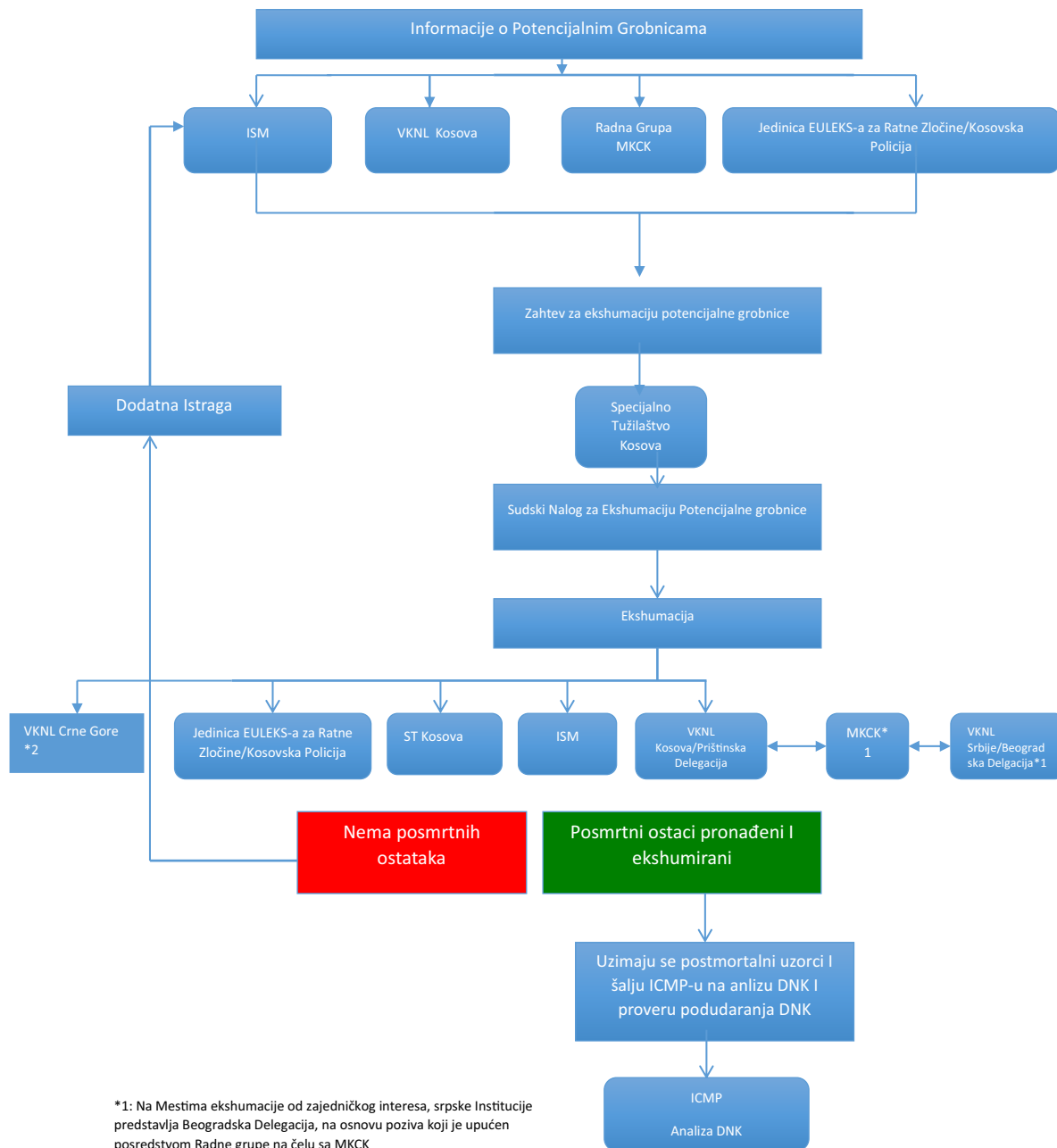
P: Šta ako imam informacije o mogućoj lokaciji grobnice u vezi sa sukobom na Kosovu? Kako mogu da prijavim?

O: Ako imate bilo kakvu informaciju o lokaciji grobnice možete je proslediti anonimno kontaktiranjem kosovske Komisije ili Komisije za nestala lica Vlade Srbije (videti Aneks II: Registar sa kontakt detaljima). Ove agencije će preneti podatke nadležnim tužilaštvima u cilju dobijanja sudskog naloga za ekshumacije. Informacije možete dati i direktno u kosovskom Specijalnom tužilaštvu u Prištini ili Tužilaštvu za ratne zločine Srbije u Beogradu. (Videti Aneks II: Adresar sa kontakt detaljima).

P: Koji su mogući izvori informacija o lokaciji skrivenih grobnica?

O: Postoji mnogo vrsta izvora informacija o skrivenim grobnicama, uključujući svedoke, policijske agencije, obaveštajne agencije i vojne izvore na Kosovu i u Srbiji.

P: Šta se dešava sa informacijama o potencijalnim grobnicama na Kosovu?

*1: Na Mestima ekshumacije od zajedničkog interesa, srpske Institucije predstavlja Beogradska Delegacija, na osnovu poziva koji je upućen posredstvom Radne grupe na čelu sa MKCK

*2: Na grobnicama od interesa za VKNL Crne Gorei.

P: Ko je zadužen za ekshumacije na Kosovu i koja je uloga Tužilaštva?

O: Po zakonu, kosovsko Specijalno tužilaštvo (STK) zaduženo je za svaku ekshumaciju nestalih lica na Kosovu. Neophodan je sudski nalog da bi se uzeli postmortalni uzorci za genetsku analizu (DNK). Ako ekshumacija dovede do pronalaženja posmrtnih ostataka, osoblje ISM-a ih preuzima i prenosi u mrtvačnicu u Prištini na čuvanje i pregled. Na osnovu člana 139. Krivičnog zakona Kosova, pregled postmortalnih ostataka vrši kvalifikovani specijalista sudske medicine po nalogu STK-a.

P: Koliko dugo traje iskopavanje?

O: To zavisi od veličine i prirode lokacije. Jednostavno iskopavanje može da se završi u toku jednog ili nekoliko dana, dok su neke grobnice veoma složene, te njihova ekshumacija može potrajati nekoliko nedelja ili čak meseci ako su u udaljenim mestima ili mestima na kojima postoji opasnost od neeksplozivnih ubojnih sredstava. Treba uzeti u obzir i druge faktore kao što su veličina grobnice, karakteristike terena i vremenski uslovi koji mogu dovesti do dugog procesa iskopavanja.

P: Ko, po zakonu, mora biti prisutan na ekshumacijama na Kosovu?

O: Kada se pronađe potencijalna lokacija na osnovu istrage, neophodno je prisustvo nekoliko institucija na mestu ekshumacije. To su tužilac iz STK-a, istražitelji Jedinice za ratne zločine, istražitelji mesta zločina i osoblje ISM-a koji su zaduženi za sprovođenje ekshumacije. Tužilac može da dozvoli prisustvo i drugih strana na licu mesta, uključujući porodice nestalih i svedoke.

Putem mehanizma Radne grupe MKCK-a, kosovske vlasti mogu da pozovu srpske vlasti, koje predstavlja beogradska Delegacija, da prisustvuju ekshumaciji lokacija na teritoriji Kosova.

Sporazum potpisan između Kosovske Komisije i Komisije Crne Gore u oktobru 2015. godine, predviđa da crnogorska Komisija može prisustvovati ekshumaciji lokacija na teritoriji Kosova kada ima interes za određenu grobnicu, jer se veruje da tu mogu biti ukopani državljani Crne Gore.

P: Može li i MKNL pružiti pomoć prilikom ekshumacije i pregleda posmrtnih ostataka?

O: Vlasti u Bosni i Hercegovini, Srbiji i Hrvatskoj redovno pozivaju MKNL da pomogne u procesu ekshumacija i pregledima posmrtnih ostataka. MKNL ima veliki broj zaposlenika koji rade u oblastima arheologije i antropologije. Sporazum sa UNMIK-om na Kosovu isključuje MKNL od pružanja pomoći na grobnicama. Od 2003. godine, međutim, MKNL je dozvoljeno da pruža pomoć u identifikacijama.

P: Gde se čuvaju posmrtni ostaci nakon što se završi ekshumacija na Kosovu?

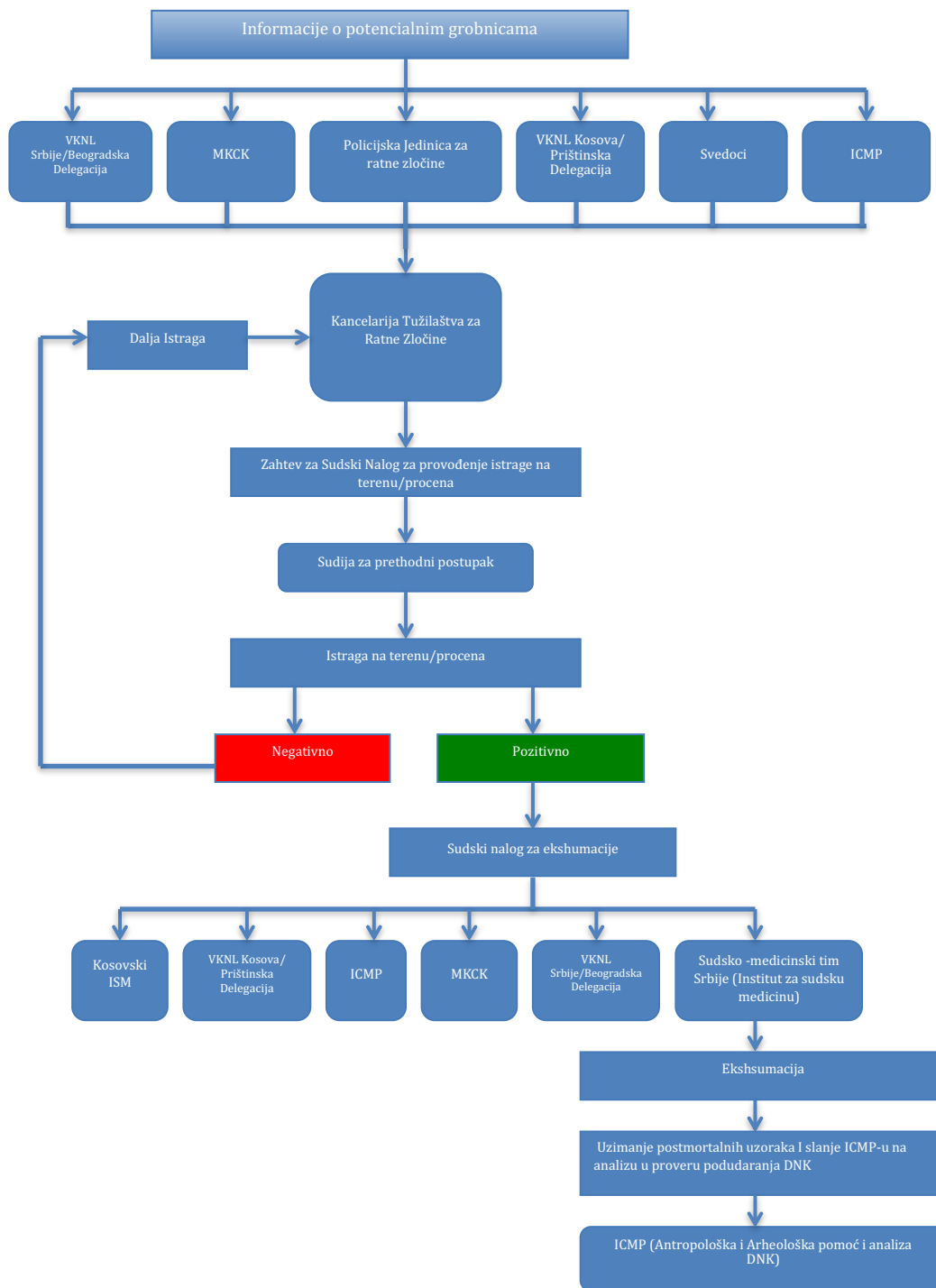
O: Svi posmrtni ostaci ekshumirani iz grobnica na Kosovu čuvaju se u mrtvačnici ISM-a u Prištini. U mrtvačnici forenzički patolozi i antropolozi pregledaju posmrtne ostatke i uzimaju veoma mali uzorak kosti koji se dostavlja MKNL-u na testiranje DNK. U okviru istrage policija može uzeti materijalne dokaze i fotografije. U kombinaciji sa rezultatima testiranja DNK, forenzički patolog će pregledati sve druge raspoložive podatke u cilju zaključenja formalne identifikacije i izdavanja smrtovnice.

P: Šta se dešava sa informacijama o potencijalnim grobnicama u Srbiji?

O: Tužilaštvo za ratne zločine saraduje sa Komisijom Srbije i policijskom Službom za istrage ratnih zločina kako bi otkrili skrivene grobnice na teritoriji Srbije. Kada se prikupi dovoljno dokaza za utvrđivanje potencijalne lokacije skrivenih grobnica, Tužilaštvo za ratne zločine dobija sudski nalog za istragu na terenu. MKNL je pomogao srpskim vlastima na iskopavanju više od 900 nestalih lica iz skrivenih grobnica u Batajnici, Petrovom Selu, Bajinoj Bašti i Raškoj-Rudnica.

Ako nisu pronađeni ljudski ostaci tokom istrage na terenu, Tužilaštvo za ratne zločine priprema izveštaj, vodi se dalja istraga i prikupljaju novi dokazi. Ako se pronađu posmrtni ostaci, mesto se obezbeđuje i odgovornost za dalji rad na grobnici, odnosno potpuno iskopavanje i ekshumacija posmrtnih ostataka, prenosi se u nadležnost sudije za prethodni postupak.

Grobno mesto i svi ekshumirani posmrtni ostaci su od tog trenutka pa nadalje u nadležnosti sudije za prethodni postupak, koji mora da dobije nalog za ekshumaciju. Srpske vlasti će saradivati sa svojim kolegama na Kosovu putem mehanizma Radne grupe, te sa ISM-om, kako bi se osiguralo njihovo prisustvo ili njihova pomoć prilikom iskopavanja.

P: Šta se događa sa posmrtnim ostacima ekshumiranim na teritoriji Srbije?

O: Posmrtni ostaci ekshumirani u Srbiji mogu se čuvati u bezbednim kontejnerima na mestu iskopavanja ili u prostorijama Instituta za sudsku medicinu i patologiju u Beogradu, gde se podvrgavaju nizu forenzičkih ispitivanja. Nadležni specijalista sudske medicine uzima koštani uzorak iz posmrtnih ostataka, često uz pomoć forenzičkih antropologa MKNL.

Ti uzorci se zatim šalju u MKNL na analizu DNK. Ako se u MKNL pronađe podudaranje sa profilima DNK izolovanim iz referentnih uzoraka koje je MKNL prikupila od srodnika nestalih lica, MKNL Izveštaj o podudaranju DNK vraća instituciji koja je dostavila postmortalni uzorak, a identifikovani posmrtni ostaci se vraćaju na Kosovo, čuvaju u ISM-u do konačne identifikacije i ukopa. ISM završava formalnu identifikaciju izdavanjem smrtovnice, a posmrtni ostaci se vraćaju porodici na ukop.

P: Koja je procedura za identifikaciju na Kosovu?

O: Ako nakon obavljanja forenzičkog pregleda posmrtnih ostataka, uz MKNL-ove rezultate analize DNK, stručnjaci ISM-a zvanično identifikuju nestalo lice, oni obaveštavaju nadležnog tužioca i članove porodice. Odsek ISM-a za saradnju sa porodicama i zaposlenik kosovske Komisije obaveštava porodicu o rezultatima. Ako telo nestale osobe nije kompletno, porodica može da odluči da ukopa identifikovane posmrtne ostatke ili da čeka identifikaciju dodatnih delova tela. ISM i kosovska Komisija obaveštavaju porodice u svim slučajevima kada su identifikovani dodatni delovi tela. Kada je smrtni list izdat, slučaj se smatra zatvorenim i kao takav se registruje u Centralnoj evidenciji nestalih lica.

P: Ko je nadležan za zatvaranje slučajeva nestalih lica zvaničnom objavom o okončanju procesa identifikacije?

O: Zakonom je predviđeno da će forenzički patolog u ISM-u u Prištini zaključiti identifikaciju nakon obavljenog sudsko-medicinskog pregleda posmrtnih ostataka u saradnji sa drugim forenzičkim stručnjacima.

P: Može li nestalo lice biti proglašeno mrtvom ako ne postoji podudaranje DNK i šta će se desiti sa procesom traženja ako je lice proglašena mrtvom?

O: Da. Ako nisu pronađeni posmrtni ostaci vašeg nestalog srodnika, on ili ona može biti proglašen mrtvim na osnovu Zakona o vanparničnom postupku. Međutim, prema Zakonu o nestalim licima na Kosovu, potraga za nestalim licem neće biti prekinuta, čak i ako je nestalo lice proglašeno mrtvim u skladu sa Zakonom o vanparničnom postupku.

P: Šta se dešava sa posmrtnim ostacima ako se ne identifikuju posle izvršene obdukcije i pošto su sprovedene sve procedure identifikacije ili ako nema članova porodice koji bi preuzeli ostatke?

O: Prema članu 8. Zakona o sudskoj medicini, ISM će, na osnovu naloga koji je izdao Sud ili STK, zatražiti od nadležnih organa da izvrše ukop.

P: Ako moj srodnik bude identifikovan, da li moram platiti za sahranu?

O: Svi troškovi koji se odnose na sahranu pokriva kosovska Komisija.

P: Da li će svako nestalo lice biti pronađeno?

O: Nažalost, vrlo je verovatno da bez dodatnih informacija o lokacijama skrivenih grobnica mnogi ljudi neće biti pronađeni. Međutim, mandat kosovske Komisije je da istraži svaku verodostojnu prijavu lokacije na kojoj može da bude ukopano nestalo lice. Proces se oslanja na svedoke koji izveštavaju o onome šta su videli ili pronašli.

P: Da li će svi posmrtni ostaci nestalih biti identifikovani?

O: Nažalost, ne. Na primer, ponekad ne postoje referentni genetski uzorci za poređenje DNK, a ponekad nije moguće da se izoluje profil DNK iz uzorka posmrtnih ostataka ako je DNK u postmortalnom uzorku dostavljenom MKNL-u oštećena. MKNL će nastaviti da traži najnaprednije načine izolovanja DNK, ali u nekim slučajevima to jednostavno nije moguće.

Pored toga, treba napomenuti da MKNL nije imao zastoje u procesom identifikacije od 2005. godine. U vreme pisanja ovog teksta ne postoje uzorci koji čekaju analizu DNK u laboratorijama MKNL-a. Takođe je važno napomenuti da se u MKNL-ovoj bazi podataka navodi 1.870 lica za kojima se još uvek traga na Kosovu, a ima dovoljno referentnih genetskih uzoraka za identifikaciju 1.650 lica. MKNL-u, međutim, nisu dostavljeni postmortalni uzorci koji bi omogućili provjeru podudaranja DNK.

P: Zašto se u Prištinskoj mrtvačnici nalaze tela koja još uvek nisu identifikovana?

O: Postoji niz razloga zbog kojih se posmrtni ostaci koji se nalaze u mrtvačnici u Prištini ne mogu identifikovati:

1. nema dovoljno referentnih genetskih uzoraka;
2. nema preživelih članova porodice koji bi dali referentne uzorke;
3. telo ne potiče iz oružanog sukoba i samim time ne dolazi do podudaranja ni sa jednim referentnim genetskim uzorkom;
4. moguće je da je došlo do pogrešnih identifikacija kada su primenjivane klasične metode identifikacije, pre stupanja na snagu sporazuma između UNMIK-a i MKNL-a u 2003. godini da se uključi proces identifikacije upotrebom DNK.

5. Upotreba DNK za identifikaciju nestalih lica

P: Šta je DNK?

O: DNK je molekula u obliku lanca koja predstavlja nasledni materijal i nalazi se u gotovo svim ćelijama tela. Pola DNK se nasleđuje od majke, a druga polovina od oca. DNK sadrži biološke informacije, koje po prirodi čine i održavaju naša tela te određuju brojne specifične karakteristike jedne osobe.

P: Da li je DNK jedinstvena?

O: Da. Osim kod jednojajčanih blizanaca, ne postoje dva lica koja dele identičnu DNK.

P: Šta je “profil DNK”?

O: Kada se DNK testira u svrhu identifikacije nestalog lica ispituju se samo određeni mali delovi ili mesta na DNK. Ti različiti delovi su vrlo varijabilni i mogu se pojaviti u izuzetno velikom broju kombinacija. Karakteristike DNK na tim lokacijama mogu se zapisati brojčanim oznakama koje čine profil DNK. Svako lice (osim identičnih blizanaca) ima jedinstven profil DNK.

P: Kako DNK može ukazati na ime osobe?

O: Profil DNK, izolovan iz posmrtnih ostataka, sam po sebi ne omogućava identifikaciju osobe. DNK se može koristiti za identifikaciju samo ako se profil DNK iz posmrtnih ostataka može uporediti sa profilima DNK članova porodice nestale osobe. Kada profil DNK nestale osobe i profili DNK članova porodice pokažu postojanje krvnog srodstva, to se naziva “podudaranje DNK” ili drugim rečima, identifikacija zasnovana na DNK.

P: Šta su “referentni genetski uzorci”?

O: Referentni genetski uzorak može biti nekoliko kapi krvi ili pljuvačke (brisa koji se uzima pamučnim štapićem iz usne šupljine), bliskih članova porodice nestalog lica. DNK se izoluje iz referentnih uzoraka, a zatim se poredi sa DNK izolovanom iz posmrtnih ostataka da bi se pronašlo podudaranje DNK.

P: Kako DNK informacije pomažu da se pronađe/identifikuje nestali srodnik?

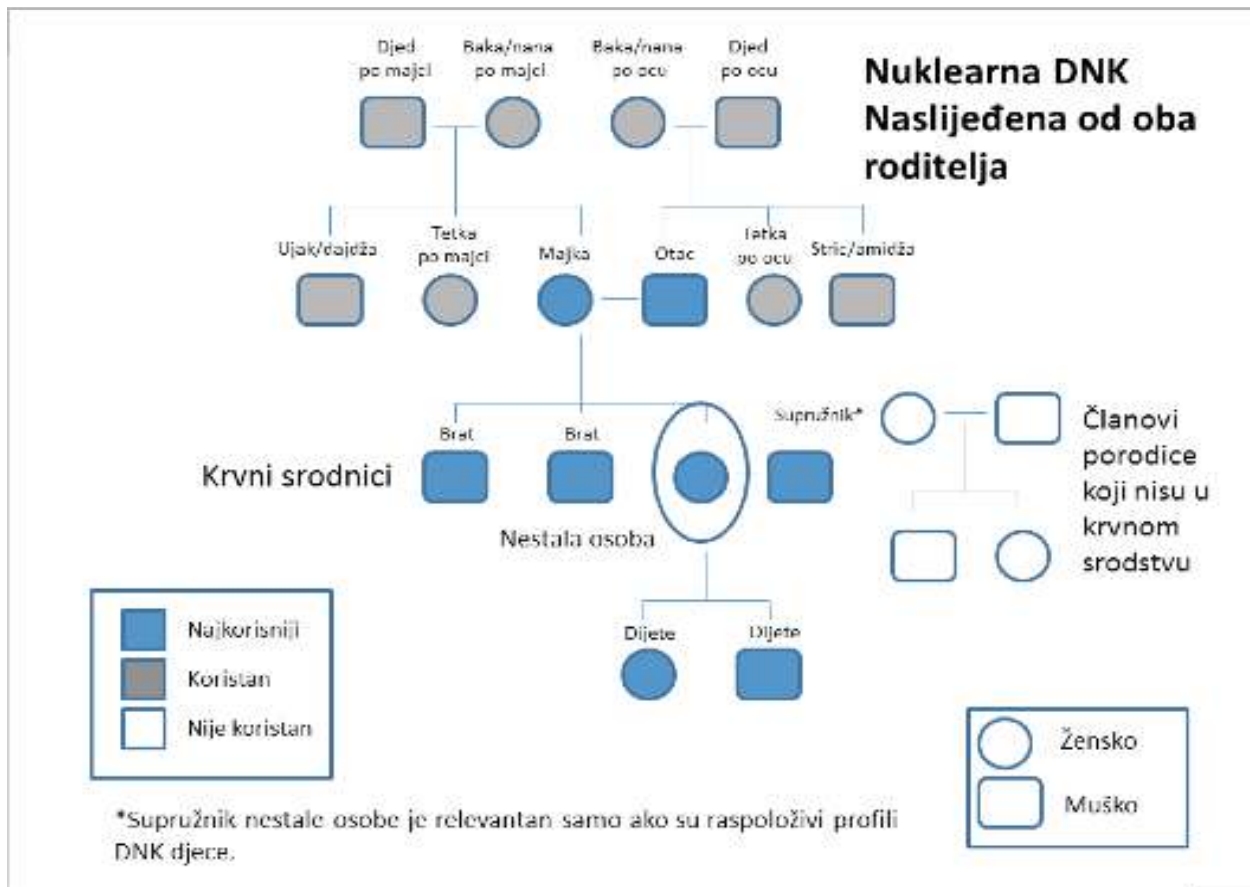
O: Zbog načina na koji se DNK nasleđuje, informacije koje nosi DNK živih srodnika mogu se podudarati sa DNK izolovanom iz posmrtnih ostataka. Da bi se pronašlo podudaranje DNK, najmanje jedan član porodice mora dati referentni genetski uzorak iz kojeg se izoluje DNK, ali više dostupnih referentnih uzoraka, znači veće šanse da se pronađe podudaranje.

P: Za šta će se koristiti referentni genetski uzorak?

O: Uz saglasnost člana porodice, uzorak koji on ili ona daju MKNL-u će se koristiti samo da pomogne u procesu identifikacije. Pored toga, lični genetski podaci mogu da se koriste i za sudske svrhe u krivičnom postupku, kao što su suđenja za ratne zločine, ali samo ako je član porodice pristao na tu upotrebu.

P: Ko treba dati referentni genetski uzorak?

O: Ako prijavite nestalo lice MKNL-u bićete pitani o porodičnim vezama sa nestalim licem. Osoblje MKNL-a će zatim preporučiti članove porodice koji bi trebalo da daju referentni uzorak. Molimo pogledajte tabelu ispod:

P: Šta je podudaranje DNK?

O: To je izraz koji se koristi kada dođe do poklapanja profila DNK izolovanog iz posmrtnih ostataka sa profilom DNK iz referentnih uzoraka članova porodice. To pruža veliku verovatnoću da su posmrtni ostaci u krvnoj vezi sa porodicom.

P: Kako se pronalazi podudaranje DNK?

O: MKNL vrši proveru podudaranja DNK velikog broja nestalih lica. Profili DNK svih referentnih genetskih uzoraka članova porodice, koji se odnose na desetine hiljada nestalih lica, unose se u veliku kompjutersku bazu podataka. Profili DNK izolovani iz posmrtnih ostataka nestalih lica se, zatim, pomoću kompjuterskog programa porede sa svim referentnim uzorcima članova porodica. Podudaranje DNK se zasniva na zajedničkom rasporedu DNK što ukazuje na postojanje krvnog srodstva.

P: Koliko je referentnih genetskih uzoraka članova porodice potrebno za podudaranje DNK?

O: To zavisi od vrste krvnog srodstva člana porodice sa nestalim licem i od karakteristika DNK porodice. Ponekad je dovoljan jedan roditelj ili dete, ali obično su potrebna dva ili više bliska srodnika. Profili roditelja, dece, braće i sestara nestalih lica daju najbolje rezultate, ali i dalji srodnici mogu biti od pomoći. Zaposlenici MKNL-a će pojasniti koji članovi porodice mogu pomoći pri identifikaciji nestalog lica ako daju referentni genetski uzorak.

P: Da li supružnik nestale osobe daje referentni uzorak?

O: Ako dete nestalog lica može dati referentni uzorak, onda su majka ili otac tog deteta vrlo korisna referenca.

P: Kako se daju referentni uzorci članova porodice?

O: DNK se može izolovati iz uzorka krvi ili brisa koji se uzima pamučnim štapićem iz usne šupljine. MKNL koristi jednostavan pribor, koji se sastoji od štapića za uzimanje brisa ili iglice za ubod prsta tako da se mogu prikupiti kapljice krvi.

P: Kako mogu proveriti da li je dostavljeno dovoljno referentnih uzoraka da bi se omogućila identifikacija nestalog člana moje porodice?

O: Možete posetiti MKNL-ev Centar za pretragu online (CPO) za upite o nestalim licima na www.ic-mp.org. Unesite ime nestalog lica da bi saznali da li je dostavljeno dovoljno referentnih uzoraka. Informacije su tačne i ažurirane. Međutim, imajte na umu da se podudaranje DNK može postići samo ako su posmrtni ostaci nestalog lica pronađeni i ako je profil DNK uspešno izolovan iz pronađenih posmrtnih ostataka.

P: Da li se pomoću DNK sa sigurnošću može identifikovati nestalo lice?

O: Minimum verovatnoće podudaranja DNK koji MKNL prihvata je 99,95%, međutim, u većini slučajeva, nivo verovatnoće je veći.

P: Šta ako je nestalo više članova moje porodice?

O: Vaš uzorak može pomoći da se identifikuju svi, u zavisnosti od vašeg srodstva. Međutim, ako je nestalo više braće ili sestara, DNK možda neće moći pomoći da se ustanovi o kome od njih se radi, osim ako nestale osobe imaju decu koja su takođe dala referentne uzorke. Ako to nije slučaj, onda će stručnjaci prilikom pregleda posmrtnih ostataka pokušati da utvrde godine ili visinu osobe u vreme smrti ili neke druge jedinstvene karakteristike kostiju ili druge identifikujuće karakteristike kao što su medicinske intervencije.

P: Kada analiza DNK ne funkcioniše?

O: Različiti uticaji okoline mogu razgraditi DNK koja se nalazi u posmrtnim ostacima. Ponekad dolazi do uništavanja kompletne DNK u kostima, tako da je nemoguće izolovati profil.

Ako se DNK ne može izolovati iz posmrtnih ostataka ili nema referentnih uzoraka članova porodice, u nekim slučajevima je moguće izvršiti identifikaciju na osnovu dokaza o okolnostima, potom odeće i ličnih stvari te specifičnih antropoloških i medicinskih karakteristika. Međutim, brojni dokazi ovog tipa nisu pouzdani niti objektivni iz naučnog ugla, te ih se mora koristiti vrlo oprezno i samo u slučaju kada je krajnji, kombinovani dokaz vrlo izvestan.

P: Da li se lice može identifikovati, ukoliko MKNL nema dovoljno referentnih uzoraka?

O: U nekim slučajevima se upotrebljiv dokaz putem DNK može dobiti čak i kada nema dovoljno referentnih uzoraka za potpuno podudaranje DNK. Ako je dostupan jedan potomak kao referenca, može se dogoditi da rezultati analize DNK pokažu veliku verovatnoću postojanja srodstva, čak i ako nije postignuto podudaranje DNK sa 99,95% verovatnoće. MKNL na poseban način informiše organe nadležne za identifikaciju o takvim potencijalnim vezama DNK. Ako su informacije o DNK u skladu sa ostalim dokazima u određenom slučaju, kombinacija DNK i drugih dokaza se može primeniti da bi se upotpunila identifikacija.

Čak i ako nema dovoljno referentnih uzoraka preživelih članova porodice, ponekad se nestalo lice može identifikovati na osnovu profila DNK njihovih srodnika koji su nestali ali su potom identifikovani uz pomoć DNK. Na primer, ako su majka i sestra dale referentne uzorke, njihov muž/brat se može identifikovati. Njegov profil DNK se potom može upotrebiti za identifikaciju njegovog sina.

P: Zašto se iz nekih posmrtnih ostataka više puta uzimaju uzorci za analizu DNK?

O: U slučajevima kod kojih je količina DNK u prvom koštanom uzorku nedovoljna, uspeh se ponekad postiže tek nakon uzimanja drugog uzorka. MKNL i ovlašteni veštak sudske medicine, nadležan za taj slučaj, će primeniti različite kombinacije kako bi povećali šanse za uspeh.

P: Mogu li podaci o DNK koje MKNL koristi, ukazivati na etničku pripadnost?

O: Ne, podaci o DNK koje MKNL koristi u procesu identifikacije nestalih lica ne govore ništa o poreklu nestale osobe. Profil DNK ne ukazuje na starost, visinu, boju kose, boju kože, a sasvim sigurno ne ukazuje na versku i etničku pripadnost te zdravstveno stanje osobe. Ovo ne znači da DNK uopšteno, danas ili u budućnosti ne može pružiti takve podatke. Zbog toga MKNL primenjuje rigorozne standarde zaštite ličnih podataka, uključujući i pravila o tome koliko dugo i u kojoj formi MKNL može držati DNK informacije.

P: Da li će MKNL moje genetske podatke dati nekoj trećoj strani?

O: MKNL će koristiti vaše genetske informacije, samo za potrebe koje ste vi naznačili i neće ih razmeniti sa trećom stranom bez vašeg pristanka.

P: Kako MKNL štiti genetske podatke?

MKNL smatra da su genetski profili nestalih lica i njihovih porodica osetljivi podaci lične prirode. Oni se čuvaju u sigurnim bazama podataka te su poduzete različite mere predostrožnosti kako bi se osigurala adekvatna zaštita tih podataka. MKNL uživa diplomatske privilegije i imunitet što štiti osetljive, lične informacije u posedu MKNL-a od mogućnosti zaplene, sudskih naloga i svih drugih pravnih procesa. Detaljan opis MKNL-ove politike zaštite ličnih podataka nalazi se na <http://www.icmp.int/?resources=policy-on-personal-data-processing-and-protection>

P: Dao/la sam referentni genetski uzorak pre nekoliko godina, zašto još uvek nema podudaranja DNK?

O: Podudaranje DNK se može dobiti samo ako MKNL ima dovoljan broj profila DNK iz referentnih genetskih uzoraka i odgovarajući profil DNK koji je izolovan iz postmortalnih uzoraka (zub ili kosti). Ako MKNL ima dovoljno referentnih genetskih uzoraka kako bi mogli da porede profil DNK izolovane iz zuba ili kosti, a ne dolazi do podudaranja, to znači da MKNL ili nije mogao izolovati profil DNK iz postmortalnog uzorka ili nije primio postmortalni uzorak posmrtnih ostataka nestalih lica koja se traže.

P: Dao/la sam referentni genetski uzorak a još nisam dobio/la odgovor. Da li trebam ponovo dati uzorak krvi?

O: Nema potrebe za dodatnim uzorkom člana porodice koji je jednom dao referentni genetski uzorak, ali bi bilo korisno proveriti putem MKNL-ovog Centra za upit o nestalim licima da li MKNL raspolaže sa dovoljno referentnih uzoraka ostalih članova porodice.

P: Da li će moj nestali srodnik biti identifikovan ako dam referentni genetski uzorak?

O: Identifikacija pomoću DNK može da se desi samo ako: 1) profil DNK može da se izoluje iz postmortalnog uzorka –uzorka zuba ili kosti i 2) postoji dovoljno referentnih profila DNK koje su dali preživeli članovi porodice.

6. Civilno društvo i memorijalizacija

P: Šta su udruženja porodica nestalih lica i mogu li postati član?

O: Udruženja porodica nestalih lica su nevladine organizacije civilnog društva koje okupljaju i predstavljaju interese porodica nestalih. One su neformalne mreže podrške pogođenih lica. Često lobiraju kod vlasti da ispune svoje obaveze u okviru istrage slučajeva nestalih lica i pronađu skrivene grobnice, te da se ekshumiraju i identifikuju nestala lica. Mnoga udruženja su takođe uključena u aktivnosti memorijalizacije.

P: Koja udruženja porodica nestalih lica su aktivno uključena u pružanje podrške porodicama nestalih lica i predstavljaju njihove interese?

O: Nekoliko udruženja porodica nestalih lica su aktivno uključena u lobiranje vlasti kako bi ovo pitanje zauzelo visoko mesto na listi prioriteta te pronašle i ekshumirale skrivene grobnice, a posmrtni ostaci ekshumirali i identifikovali. Spisak udruženja porodica nestalih lica u Srbiji i na Kosovu može se naći na kraju Vodiča.

P: Šta je memorijalizacija?

O: Memorijalizacija obuhvata fizičke i virtuelne spomenike, komemoracije i dane sećanja kojim se nastoji odati počast žrtvama, uključujući i nestala lica, uz istovremeno podsticanje društvene rasprave o nasleđu iz prošlosti, nekažnjivosti i odgovornosti.

P: Ko je uključen u memorijalizaciju žrtava sukoba na Kosovu?

O: Udruženja porodica nestalih lica su aktivno uključena u memorijalizaciji nestalih lica. Pored toga, nevladine organizacije kao što je Inicijativa mladih za ljudska prava i Regionalna koordinacija udruženja porodica nestalih lica iz bivše Jugoslavije su posebno aktivni u memorijalizaciji nestalih svake godine 30. avgusta, na Međunarodni dan nestalih.

P: Da li mogu da označim/podignem spomenike na lokaciji na kojoj su pronađeni posmrtni ostaci mojih nestalih srodnika?

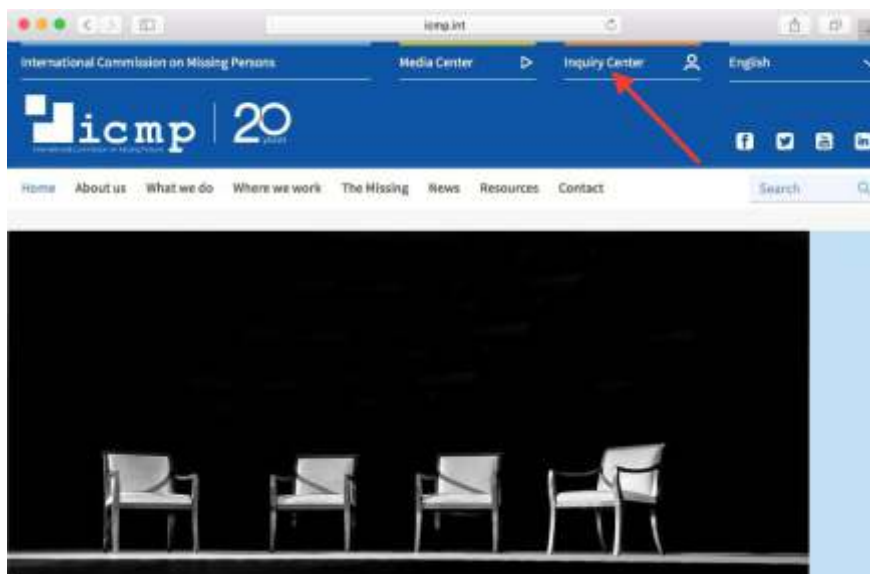
O: Da, možete označiti i podići spomenike na osnovu Zakona o nestalim licima na Kosovu. Vladina Komisija koordinira aktivnosti sa međunarodnim i lokalnim institucijama i drugim zainteresovanim stranama u vezi sa izgradnjom spomenika i drugim inicijativama u čast nestalih lica.

7. Instrukcije za upotrebu CPO MKNL-a

MKNL-ev Centar za pretragu online (CPO) je alat za pružanje informacija ili dobijanje informacija o nestalom licu. To je online resurs kome mogu pristupiti porodice nestalih i drugi. Razvijen na osnovu dugogodišnjeg iskustva MKNL-a u pružanju pomoći vladama, porodicama nestalih i drugima, predstavlja mesto gde se sakupljaju konkretne i korisne informacije i čuvaju tako da se mogu koristiti kada je potrebno u potrazi za nestalim licima.

MKNL će podeliti ove informacije sa drugima, uz vaš pristanak. Lični podaci će biti tretirani kao poverljivi i korišćiće se samo u svrhe za koje su dati. Za više informacija, pogledajte pravilnik o zaštiti podataka MKNL-a.

Da biste pristupili COP-u, na MKNL-ovoj internetskoj stranici kliknite ovde:

Pretraživanja

U delu pretraživanja možete da uradite tri različite stvari:

1. možete da podnesete izveštaj o nestalom licu pružajući detalje, poput imena, datuma rođenja, mesta gde je nestalo lice viđeno poslednji put;
2. možete da dostavite dodatne informacije o nestalom licu koje je već registrovano u COP-u; i
3. možete da proverite status slučaja nestalog lica, da li ima podudaranja DNK za vašeg nestalog srodnika.

P: Šta treba da uradim ako želim da prijavim nestalo lice pomoću COP-a?

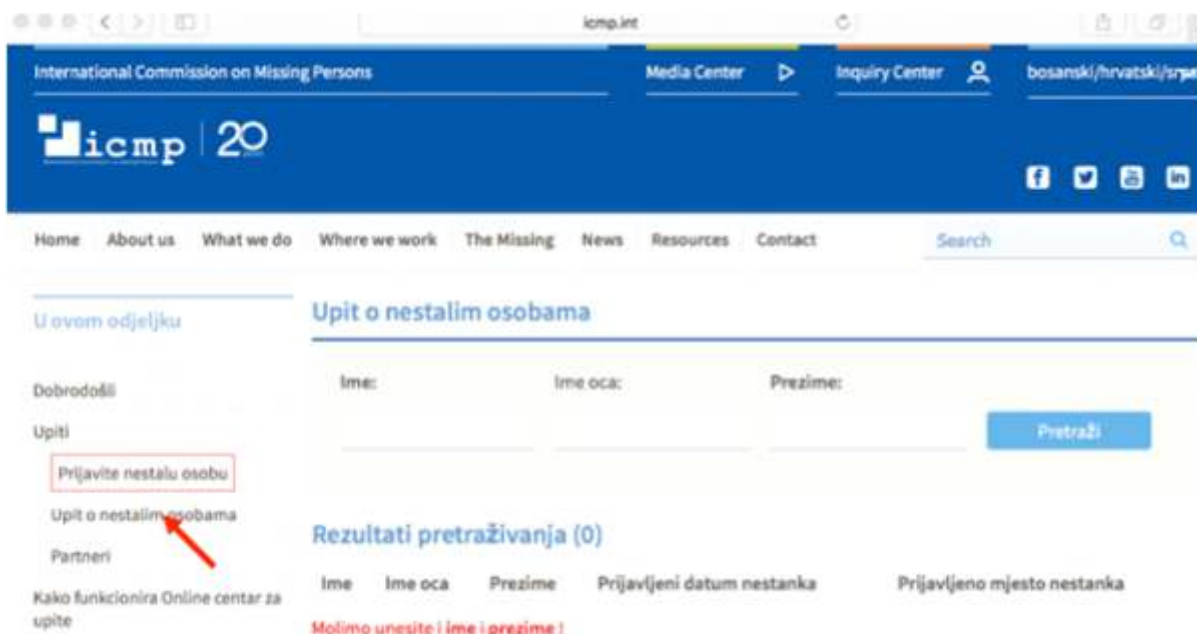
O: Ako želite da prijavite nestalo lice, kliknite ovde:

Od vas će se tražiti osnovne informacije o nestalom licu, okolnostima nestanka i to da li se slažete da ovu informaciju podelite sa drugim relevantnim međunarodnim i domaćim agencijama. U Aneksu I, pogledajte MKNL pravilnik o obradi i zaštiti ličnih podataka za detaljne informacije o tome kako MKNL obrađuje i štiti lične podatke.

P: Kako da proverim status nestalog lica koje je registrovano u CPO-u?

O: Ako tražite informaciju o statusu slučaja nestalog lica kliknite ovde:

Od vas će se tražiti osnovne informacije o nestalom licu, okolnostima nestanka i to da li se slažete da ovu informaciju podelite sa drugim relevantnim međunarodnim i domaćim agencijama. U Aneksu I, pogledajte MKNL pravilnik o obradi i zaštiti ličnih podataka za detaljne informacije o tome kako MKNL obrađuje i štiti lične podatke.

P: Kako da proverim status nestalog lica koje je registrovano u CPO-u?

O: Ako tražite informaciju o statusu slučaja nestalog lica kliknite ovde:

Detalji o nestaloj osobi

Ime:	Avdulah
Ime oca:	Abdurahman
Prezime:	Avdic
Muško/Žensko:	Muško
Prijavljeni datum nestanka:	1995-07-11
Prijavljeno mjesto nestanka:	Potocari
Status prikupljanja referentnih uzoraka:	Prikupljeno dovoljno referentnih uzoraka

ICMP je proslijedio informacije o ovoj nestaloj osobi nadležnoj instituciji na dan 01-31-2005.
Za daljnje informacije molimo kontaktirajte Institut za nestale osobe - INO.
Hamdije Čemerlića 2/XV
71000 Sarajevo
Bosnia and Herzegovina
Tel.: +38733703265
Fax: +38733703685
WWW: www.ino.ba

[Imam informacije o ovoj nestaloj osobi](#)

Povratna obavijest: Ukoliko želite dati dozvolu da se genetske informacije dobijene iz referentnog uzorka koji ste dostavili ICMP-u u svrhu identifikacije vašeg nestalog srodnika koriste kao dokazi u sudskim procesima koji se odnose na ratne zločine, zločine protiv čovječnosti i genocid, molimo kliknite [ovdje](#) za više informacija.

Offline

Najpre treba da izvršite pretragu nestalog lica, a potom da pružite dodatne informacije.

Srodnici nestalih lica mogu da pomognu u potrazi za koja su već prijavljena kao nestala MKNL-u, pružajući dodatne informacije. Osnovne informacije o nestalom licu: ime, fizički opis, itd. – mogu da pomognu da se nestalo lice pronađe i identifikuje. Pored toga, kada je pokrenut masovni program identifikacije na temelju DNK u cilju identifikacije nestalih lica, kontakt podaci članova porodica nestalih su od neprocjenjive vrednosti, jer će se od njih tražiti referentni uzorci za identifikaciju pomoću DNK.

O: What should I do if I want to provide additional information about a missing persons case that is already registered in the OIC?

Annex I: POLITIKA MKNL-a O ZAŠTITI I OBRADI LIČNIH PODATAKA

I. DEFINICIJE

BIOLOŠKI UZORAK se odnosi na sve uzorke biološkog materijala (npr. krv i koštane ćelije) koji sadrži nukleinske kiseline i specifičan genetski kod nosioca podataka.

SAGLASNOST se odnosi na informisanu i slobodnu potvrdu želje nosioca podataka da dozvoli upotrebu svojih podataka u svrhu u koju su namenjeni, a prema informaciji dobivenoj u trenutku davanja saglasnosti.

PRIKUPLJANJE PODATAKA se odnosi na traženje ličnih podataka od njihovog nosioca, uključujući i evidentiranje tih podataka.

OBRADA PODATAKA se odnosi na sve radnje ili skup radnji koje se provode nad podacima, uključujući prikupljanje ili primanje podataka, registrOVAnje, evidentiranje, pohranjivanje, raspoređivanje, transformiranje, upotrebu, prenos i distribuiranje, „zamrzavanje“ ili brisanje podataka.

SISTEM OBRADE PODATAKA odnosi se na strukturirani skup ličnih podataka i instrumente za upravljanje podacima koji omogućuju obradu podataka, uključujući pohranu, pristup i analizu evidencije podataka.

PRIMALAC PODATAKA odnosi se na fizičko ili pravno lice kome se lični podaci otkrivaju ili daju.

NOSILAC PODATAKA se odnosi na fizičko lice koje se može, direktno ili indirektno, identifikovati putem ličnih podataka.

ČLAN OSOBLJA se odnosi na sve osobe koje ostvaruju bilo koji vid naknade ili ličnog dohotka u MKNL-u, a zaposlene su na određeno ili neodređeno vreme, uključujući i stažiste.

LIČNI PODACI se odnose na sve informacije u vezi sa fizičkim licem.

EVIDENCIJA se odnosi na sve dokumente, prepiske, originalne radove, mape, crteže, grafikone, popise, planove, memorandume, tonske zapise, mikrofilmove, filmove ili druge fotografske zapise ili materijale u posedu ili pod kontrolom MKNL-a, uključujući elektronske ili računarske evidencije, baze podataka i sisteme obrade podataka za definiranje, kreiranje, rukovanje, kontrolisanje, upravljanje i korišćenje baza podataka i sistema koji kontroliše kreiranje, organizovanje i izmene baze podataka te pristup podacima koji se u njoj nalaze.

OSETLJIVI LIČNI PODACI odnose se na lične podatke o rasi, etničkom poreklu, religijskom, filozofskom ili političkom opredeljenju nosioca podataka, zdravlje ili polni život nosioca podataka, uključujući i podatke o njegovom/njenom specifičnom genetskom kodu ili podatke koji se

TREĆE LICE se odnosi na bilo koga, uključujući i pravna lica, ko nije nosilac podataka ili MKNL.

2. PRIMENA

1. Ovaj pravilnik odnosi se na članove osoblja MKNL-a i druge koji su konkretno navedeni u daljem tekstu.

2. Biološki uzorci i podaci proizašli iz takvih uzoraka smatrat će se osetljivim ličnim podacima.

3. PRAVILA

3.1 Politika MKNL-a je da štiti lične podatke od neovlašćene obrade.

3.2 Lični podaci, izuzev osjetljivih ličnih podataka, mogu se obrađivati pod uslovom da je obrada u skladu sa MKNL-ovim mandatom i aktivnostima ako u sporazumima i drugim obavezama, koje je MKNL preuzeo u provođenju svog mandata i aktivnosti, ne postoje odredbe koje nalažu suprotno te pod uslovom da je ispunjen najmanje jedan od sljedećih uslova:

- a) nosilac podataka je dao/la svoju izričitu ili indirektnu saglasnost;
- b) obrada podataka je od značajnog javnog interesa, nije prekomerna u odnosu na svrhu u koju se provodi i u skladu je sa pravima nosioca podataka na kojeg se odnosi;
- c) obrada podataka je neophodna za naučna ili statistička istraživanja, a u skladu je sa pravima nosioca podataka, uključujući i pravo na privatnost;
- d) podaci su u javnom domenu.

3.3 Obrada osjetljivih ličnih podataka dozvoljena je pod uslovima navedenim u stavu 2. ovog poglavlja, ukoliko je ispunjen najmanje jedan od sledećih uslova:

- a) nosilac podataka je dao/la svoju informiranu, slobodnu i izričitu saglasnost za obradu svojih osjetljivih ličnih podataka. Umesto izražavanja saglasnosti u pisanoj formi, nosilac podataka potvrdu može dati otiskom prsta na Upitnik o antemortem podacima sa podacima o donatoru referentnog uzorka (ICMP.ST.18.doc, Obrazac F - Izjava donora referentnog uzorka) I Informator o genetskom testiranju i obradi DNK (ICMP.ST.LS.299.doc) koja je pročitana nosiocu podataka i koju potpisuje svjedok;
- b) obrada je neophodna kako bi se umanjio neposredni rizik po život ili zdravlje nosioca podataka ili druge osobe, a nosilac podataka nije, u pravnom smislu ili fizički, u stanju izraziti pristanak;
- c) obrada je neophodna u okviru naučnih ili statističkih istraživanja koja provodi MKNL ili za potvrdu takvih istraživanja ili njihovih ishoda pod uslovom da se prilikom obrade odvoje (odnosno anonimiziraju) osjetljivi od drugih ličnih podataka, koji mogu otkriti identitet nosioca podataka;
- d) obrada se odnosi na osjetljive lične podatke koji u trenutku obrade nisu povezani ili ne mogu biti povezani sa drugim ličnim podacima kojima se direktno ili indirektno otkriva identitet nosioca podataka;
- e) kada saglasnost mogu zameniti pravne radnje – kao što su sudski nalozi – MKNL može uvažiti te radnje umesto saglasnosti nosioca podataka, pod uslovom da MKNL može pouzdano utvrditi da su te radnje u skladu sa značajnim javnim interesom, da obrada podataka nije prekomerna u odnosu na svrhu u koju se provodi te da su te radnje u obradi podataka srazmerne pravima nosioca podataka

3.4 Prilikom preuzimanja podataka od nosioca, on/ona će biti informisan o adresi i ostalim relevantnim podacima o primaocima kao i o svrsi obrade podataka. Nosiocu podataka će se pružiti i informacije o njegovom/njenom pravu na pristup ličnim podacima, njihovu izmenu ili povlačenje.

1. Podaci će se obrađivati na način koji osigurava blagovremenu tačnost, ažuriranost, ispravljanje ili brisanje podataka. Obradi podataka će se pristupati isključivo u meri u kojoj je to potrebno i omogućiće srazmeran nivo poverljivosti.

2. MKNL može da prihvati i vrši obradu ličnih podataka, uključujući osetljive lične podatke koje MKNL-u dostavlja treća strana, a ne nosioci podataka, pod sledećim uslovima:
 - a) mandat treće strane uključuje obradu ličnih podataka po domaćem ili međunarodnom javnom pravu;
 - b) treća strana i MKNL su zaključili instrument koji predstavlja njihov sporazum, a osigurava odgovarajuće mere kako bi se obezbedila učinkovita primena odredbi ovog pravilnika;
 - c) u slučaju da je treća strana sprečena ili smatra da je zakonski sprečena u sprovođenju odredbi ovog pravilnika, poduzeće neophodne mere da zaduži MKNL za primenu relevantnih odredbi ili da zaduži drugo telo koje je u mogućnosti da ih primeni.
 3. svaki MKNL-ov prenos evidencije koja sadrži lične podatke provešće se na način koji omogućava zaštitu integriteta podataka. Adekvatno zaštitno kodiranje ili slične mere, kao i odredbe ovog pravilnika, a naročito stav 5., primenjivaće se posebno kod elektronskog prenosa ličnih podataka.
- 3.8 Lični podaci će se u svakom trenutku smatrati poverljivim i obrađivaće se u skladu sa MKNL-ovim Pravilnikom o poverljivosti (ICMP.POL.DG.05.doc). Osetljivi lični podaci će u svakom trenutku biti zaštićeni u skladu sa strogom poverljivošću.
1. U slučaju povrede odredbi ovog Pravilnika, primenjuju se disciplinske mere u skladu sa Pravilnikom MKNL o radu (ICMP.POL.AF.14.doc).

Aneks II: Registar

Regionalne kancelarije i kontakt detalji zvaničnika zaduženih za prijave za porodične penzije za nestala lica

Regionalna Kancelarija u Mitrovici
Kontakt lice: G. Zenel Hajdari
Adresa: Zgrada za penzije i Socialni centar
Ul; “Afrim Zhitia”, b.b.
Tel: 028 537195
Mitrovica

Regionalna Kancelarija Peć

Kontakt: G. Emruš Aliqkaj
Adresa: Zgrada Odseka za Porodice palih boraca i ratnih invalida,
Tel: 039 423550
Peć

Regionalna Kancelarija Đakovica

Kontakt: G. Beqir Zeneli
Adresa: Zgrada za Penzije III sprat, Kancelarija br. 18, ul. “Beqir Kastrati”,
Tel: 0390 328005
Đakovica

Regionalna Kancelarija Prizren

Kontakt: G. Enver Musaj
Adresa: Zgrada Odseka za porodice palih boraca i ratnih invalida, ul. “Remzi Ademi” b.b
Tel: 029 232837
Prizren

Regionalna Kancelarija Uroševac

Kontakt: G. Isa Syla
Adresa: Zgrada Odseka za porodice palih boraca i ratnih invalida i socialnih slučajeva
Ul. “Vëllezërit Gërvalla” b.b.
Tel: 0290 324611
Uroševac

Regionalna Kancelarija Gnjilane

Kontakt: G. Xhevdet Mehmeti
Adresa: Zgrada Odseka za porodice palih boraca, ratnih invalida, nestalih lica i zlostavljanja,
ul. “Fehmi Lladrovci” b.b
Tel: 0280 323-142
Gnjilane

Besplatna Pravna Pomoć

Kosovska Agencija za Pesplatnu Pravnu Pomoć

Glavna Kancelarija Agencije za Besplatnu Pravnu Pomoć (ABPP)

Adresa: Ul. “Zenel Salihu” br.30;

Tel: 038 200 18 942

<http://www.knj-rks.org/index.php?lang=sq>

10 000 Priština

www.knj-rks.org/index.php?lang=sq

Regionalne Kancelarije za Besplatnu Pravnu Pomoć (RKBPP)

RKBPP Priština:

Adresa: Ul. “Zenel Salihu” br.30;

Tel: 038 200 18 945

RKBPP Prizren:

Adresa: Ul. “Marin Barleti” br.11;

Tel: 029 230 554

RKBPP Peć

Adresa: Ul “Bukureshës” br.8;

Phone: 039 423 698

RKBPP Mitrovica

Adresa: Ul. “Vëllëzrit Dragaj” br.16;

Tel: 028 534 477

RKBPP Gnjilane

Adresa: Ul. “Mulla Idrizi” br. 41

Tel: 0280 321 134

RKBPP Uroševac

Adresa: Ul. “Dëshmorët e Kombit” II sprat

Tel: 0290 323 406

RKBPP Gračanica

Adresa: Ul. “Glavna” b.b.

Tel: 038 725 805

RKBPP Dragaš

Adresa: Ul. “Dëshmorëve” br. 480, Dom Kulture III sprat

Tel: 029 281 998

RKBPP Đakovica

Adresa: Ul. “UÇK”- Zgrada Bankos-a, II sprat, br.8

Tel: 0390 320 270

RKBPP Severna Mitrovica

Adresa: Zgrada Kosovske Policije

Tel: 045 448 591

RKBPP Srbica

Adresa: Ul. “Osman Geci” Zgrada Kosovskog Crvenog Krsta
Tel: 028 582 930

RKBPP Klina

Adresa: Ul. “Lidhja e Prizrenit” b.b, Trg “Mujë Krasniqi”, IV Sprat;
Tel: 039/470 850

RKBPP Klokot: Ul. “Bajë e vjetër”, b.b.

NVO KOJE PRUŽAJU BESPLATNU PRAVNU POMOĆ

ADVOKATSKO UDRUŽENJE NORMA

Adresa: Ul. "Afrim Vitia" 3/1
10000 Priština, Kosovo
E-mail: info@norma-ks.org
<http://www.norma-ks.org/?page=2,4>

NVO CENTER ZA BESPLATNU PRAVNU POMOĆ I REGIONALNI RAZVOJ - CLARD

Adresa: Ul. Fazli Grajqevci, br. 7,
10000 Priština, Kosovo
Tel: +381 (0) 38 223 759
E-mail: clardkosovo@gmail.com

CLARD Regionalne Kancelarije za Besplatnu Pravnu Pomoć

Pravna Klinika Gnjilane
Adresa: Ul. Idriz Seferi, Prostorije Opštinske izborne komisije, zgrada Skupštine Opštine
Svakog ponedjeljka od 11:00 do 13:00

Pravna Klinika Klina

Adresa: Ul. Majke Tereze, prostorije Skupštine Opštine, kancelarija 16 prizemlje
Svakog Utorka od 11:00 do 13:00

Pravna Klinika Srbica

Adresa: Ul. Ali Gashi, Prostorije Centra za socijalni rad
Svakog ponedjeljka od 12:00 do 14:00

Pravna Klinika Mališevo

Adresa: Prostorije Opštinske Kancelarije za zapošljavanje, Ulica Tranzit
Svakog četvrtka od 12:00 do 14:00

Pravna Klinika Vučitrn

Adresa: Prostorije Centra za socijalni rad
Svakog petka od 12:00 do 14:00

Pravna Klinika Gračanica

Adresa: Laplje Selo, Prostorije Centra za socijalni rad
Svakog utorka od 11:00 do 13:00

Pravna Klinika Priština

Adresa: Ul. Fazli Grajqevci br.7 - preko puta Crvenog Krsta.
Svakog radnog dana od 09:00 do 15:00

Pravna Klinika Uroševac

Adresa: Prostorije Centra za socijalni rad
Svake srede od 11:00 do 13:00

Pravna Klinika Glogovac

Adresa: Prostorije Centra za socijalni rad
Svakog utorka od 11:00 do 13:00

Pravna klinika Kosovo Polje

Adresa: Prostorije NVO Zdravlje za sve
Svakog poslednjeg petka u mesecu od 11:00 do 13:00

Pravna Klinika Štrpce

Adresa: Prostorije Opštine
Svakog drugog petka od 11:00 do 13:00
www.clardkosovo.org

Kosovska Komisija za nestala lica

Sekretarijat Komisije
Adresa: Zgrada Vlade: Ul Majke Tereze br. 14
Tel: 0800 08 401, +381/38 200 14672
E-mail: njesia.kqpzh@rks-gov.net
10 000 Priština

Opštinski službenici zaduženi za pitanje nestalih lica

Opština Junik
Kontakt: Muhamet Gacaferi
Tel: +377(0)44 349 133
E-mail: muhamet.gacaferi@rks-gov.net

Opština Mitrovica

Kontakt: Murat Isufi
Tel: +377 (0) 44 855 551
E-mail : murat-isufi@hotmail.com

Opština Srbica

Kontakt: Feriz Redžepi
Tel : +377 (0) 44 195 437
E-mail: Feriz.Rexhepi@rks-gov.net

Opština Suva Reka

Kontakt: Hysni Beriša
Tel: +377 (0) 44 229 234
E-mail: hysniberisha@gmail.com

Opština Istok

Kontakt: Skendera Hasangjekaj
Tel: +377 (0) 44218935
E-mail: shasangjekaj@hotmail.com

Opština Kamenica

Kontakt: Nexhmije Kallaba
Tel: +377 (0) 44185706
E-mail: Nexhmije_kallaba@hotmail.com

Opština Kačanik

Kontakt: Hafide Kuka
Tel: +377 (0) 45248687
E-mail: Hafide.Kuka@rks-gov.ne

Opština Dečani

Kontakt: Nezir Balaj
Tel: +377 (0) 44 154 878
E-mail: Nezir.balaj@hotmail.com

Opština Orahovac

Kontakt: Neki Krasnići
Tel: +377 (0) 45 601 323
E-mail: nekikrasniqi@hotmail.com

Opština Kosovo Polje

Kontakt: Lindita Dervisholli
Tel: +377 (0) 44 / 601-602
E-mail: Lindita.dervisholli@rks-gov.net

Opština Novo Brdo

Kontakt: Džemail Novoberdaliu
Tel: +377 (0) 44 345 22
E-mail: xhemajlnovoberdaliu@gmail.com

Opština Uroševac

Kontakt: Hilmi Mustafa
Tel: +377 (0) 44591404
E-mail: Hilmimustafa55@gmail.com

Opština Lipljan

Kontakt: Fauze Džemajli
Tel: +387 (0) 44149646 +386 (0) 049 149 646
E-mail: fauze.xhemajli@rks-gov.net

Opština Glogovac

Kontakt: Hanumshahe Hajdini
Tel: +377 (0) 49-745-025
E-mail: hanumshahe.s.hajdini@rks-gov.net

Opština Peć

Kontakt: Hadži Neziraj
Tel: +377 (0) 44163635
E-mail: Haxhineziraj@hotmail.com

Opština Priština

Kontakt: Premtim Preniqi
Tel: +377 (0) 44-310-933
E-mail: ppreniqi@hotmail.com, premtimepreniqi@gmail.com

Opština Mamuša

Kontakt: Ajet Sadiku
Tel : +381 (0) 29 / 273-260 +377 (0) 44 / 178-033
E-mail: ajet_sadiku@hotmail.com

Opština Prizren

Kontakt: Samir Hodža
Tel: +381 (0) 38 200 44724 , +377 (0) 44 216 010
E-mail: Samirhoxha11@gmail.com, Samir.hoxha@rks-gov.net

Opština Đeneral Janković

Kontakt: Menduh Vlashi
Tel: +377 (0) 44 754 101 , 044 225 129
E-mail: menduh.vlashi@rks-gov.net , m.vlashi@gmail.com

Opština Štimlje

Kontakt: Reshat Gashi
Tel: +381 (0) 290 / 389-016 lokal 120 , +377 (0) 44 / 149-646
E-mail: Reshat.gashi@rks-gov.net

Opština Štrpce

Kontakt: Tihomir Durlevic
Tel: +377(0)44/ 446-761
E-mail: Tihomir.durlevic@rks-gov.net

Institut za Sudsku Medicinu (ISM)

Adresa: Autoput prema Skoplju (Univerzitetsko Klinički Centar)
Tel: 038 200 18 555, +381 38 200 18 558
10 000 Priština

EULEKS Kosovo glavna kancelarija

Adresa: Ul. Muharrem Fejza,
P.O. Box: 268
10000 Priština, Kosovo
Tel: +381 (0) 38 78 2000
E-mail: info@eulex-kosovo.eu

Kancelarija Specialnog Tužilaštva Kosova

Adresa: Specialno Tužilaštvo Kosova, Ul. Fehmi Agani b.b. Zgrada PTC Priština
Administrator: Faton Mecinaj Tel: 038/200 18 906
Email: faton.mcinaj@rks-psh.org
Sekretar: Fatmire Ademi
Tel: 038/200 18 891
E-mail: fatmire.ademi@rks-psh.org
Web: <http://www.psh-ks.net/?page=1,16>

Komisija za nestala lica Vlade Republike Srbije

Adresa: Bulevard Mihaila Pupina br 2, 11070 Beograd
Tel: 011 311 75 54 и 011 21 32 627
Fax: 011 214 23 84
Služba Traženja
Tel: 011 30 32 125 лок. 108
E-mail: gordana@redcross.org.rs

Kancelarija Tužilaštva za ratne zločine – Republika Srbija

Adresa: Ustanička 29, 11000 Beograd
Tel: + 381 11 3082 650
Fax: + 381 11 3082 782
Email: office@tuzilastvorz.org.rs
http://www.tuzilastvorz.org.rs/html_trz/pocetna_eng.htm

Delegacija MKCK u Prištini

Adresa: Ul. Pashko Vasa br.15
10000, Priština, Kosovo
Tel: +381 38 249 114, +381 38 249 115
Email: pri_pristina@icrc.org

Delegacija MKCK u Srbiji

Adresa: “Južni bulevar 144”
Tel: 011/344-1522
11000 Beograd, Vračar

Crveni krst Kosova

G. Agron Humolli, Generalni sekretar
Adresa: Ul. Tirana br. 27 A
10 000 Priština, Kosovo
Email: info@redcross-ks.org
<http://redcross-ks.org/>

Crveni krst Srbije

Adresa: Simina 19,
11000 Beograd, Srbija
Tel: +381 11 30 32 125
Fax: +381 11 263 43 48
E-mail: serbia@redcross.org.rs
<http://www.redcross.org.rs/>

ICMP

Alipašina 45a
71000 Sarajevo
Phone: + 387 33 280 800
Fax: + 387 33 280 900
E-mail: icmp@icmp.int
ICMP Press Služba: press@icmp.
<http://www.icmp.int/>

Udruženja porodica nestalih lica

Kosovski Kordinacioni Odbor Udruženja Porodica Nestalih Lica

Kontakt: Bajram Qerkini/Haki Kasumi
Tel: +377 44 197 370, +377 44 181 260
Priština

Fondacija Kujtimi

Kontakt: Sheremet Ademi
Tel: 028/30 713, +377 44 235-410
E-mail: fondacioni_kujtimi@yahoo.com; kfkujtimi@hotmail.com
Mitrovica

UP “Shpresimi”

Kontakt: Hysni Berisha
Tel: +377/44 229-234, 029/71 457
E-mail: hysniberisha48@gmail.com
Suva Reka

UP “27 Prilli 1999”

Kontakt: Haki Sadriu
Tel: +377/44 133 684
E-mail: meje1999@hotmail.com
Meja, Đakovica

UP “Zyra per Persona te Zhdukur dhe te Burgosur”

Kontakt: Mehmetali Perolli
E-mail: zpbzh1@hotmail.com
Tel: 0390/22 084, +377/44 123 187
Đakovica

UP “Shpresa dhe Kujtimi”

Kontakt: Ahmet Grajçevci
Tel: 038/535 221, +377/44 888 813
E-mail: shpresadhekujtimi2013@hotmail.com
Kosovo Polje

UP “Shoqata për Persona të Zhdukur në Kosovë”

Kontakt: Haki Kasumi
Tel: 038/223 332, +377/44 181 260
E-mail: haki.kasumi@hotmail.com
Priština

UP "Krusha e Madhe”

Kontakt: Selami Hoti
Phone: +377/44 203 945
E-mail: shkreshniku@hotmail.com
Velika Kruša, Orahovac

UP " Rrezja e Shpreses”

Kontakt: Salih Muhaxheri
Tel: +377/44 155 229
Uroševac

UP "Kujtesa”

Kontakt: Hysen Kryeziu
Tel: +377/44/ 219 752
E-mail: ojq_kujtesa@hotmail.com
Mališevo

UP "Përkor”

Kontakt: Latif Mehmeti
Tel: +377/44 215 342
E-Mail: latifi_132@yahoo.com
Podujevo

UP "Shoqata për Persona të Burgosur dhe të Zhdukur”

Kontakt: Ymer Merlaku
Tel: +377/44 232 577
E-Mail: ymermerlaku@hotmail.com
Klina

UP "Ankthi"Kamenica

Kontakt: Xhemile Morina
Tel: +377/44 208 731
E-mail: xhemile.morina@rks-gov.net
Kamenica

UP “Loti dhe Shpresa”

Kontakt: Sevdije Frangu

Tel: +377/44 224 717

E-mail: lotidheshpresa@hotmail.com

Kaçanik

UP “Pengu I Lirisë”

Kontakt: Mete Thaqi

Tel: +377/44 602 275

Srbica

UP " Lotët e Nënës”

Kontakt: Shaip Pireva

Tel: +377/44 294 994

E-mail: shaippireva@hotmail.com

Gnjilane

UP " Martirët e Luftës”

Kontakt: Mahmut Syla

Tel: +377/45 360 342

Vučitrn

UP " Ngritja e zërit”

Kontakt: Jahir Bejta

Tel: +377/44/195 113

Srbica

UP Zëri i Prindërve”

Kontakt: Bajram Qerkini

Tel: +377 44 197 370

E-mail: z.prinderve@yahoo.com

Mitrovica

UP Glogovac

Kontakt: Mustaf Prenku

Tel: +377 44/284 936

E-mail: livck.drenas@hotmail.com

Glogovac

UP “Thirrjet e Nënave”

Kontakt: Nesrete Kumnova

Tel: +377 044/189 148

E-mail: thirrjetenenave@yahoo.com

Đakovica

UP "26 Mars 1999" Mala Kruša

Kontakt: Agron Limani

Phone: +377 44 243 426

E-mail: agronlimani@hotmail.com

Velika Kruša/Prizren

UP “Udruženje Porodica Kidnapovanih i Nestalih Lica na Kosovu – Gračanica”

Kontakt: Silvana Marinković

Tel: +386 49 519 003

Tel/Fax: + 381 38 64 357

UP “Udruženje Porodica Kidnapovanih i Nestalih Lica sa Kosova”

Glavna kancelarija Beograd

Kontakt: Verica Tomanović

Adresa: Sremska br. 6/4, 11000 Beograd

Tel/Fax: + 381 11 3285025

E-mail: udruzenjekidnest@yahoo.com

www.udruzenjeporodica.org.rs

UP “Udruženje Porodica Kidnapovanih i Nestalih Lica sa Kosova”

Kancelarija Kraljevo

Kontakt: Brankica Antić,

Adresa: Ul. Hajduk Veljka br.2/3, 36000 Kraljevo

Tel: + 381 36 315123

UP “Udruženje Porodica Kidnapovanih i Nestalih Lica sa Kosova”

Kancelarija Niš

Kontakt: Gordana Ristić

Adresa: Ul. Pobednička 66, Kalca, I sprat, lamela D, lokal 121, 18000 Niš

Tel: + 381 18 515140

E-mail: info@nestali.org.rs

UP “Udruženje Porodica Kidnapovanih i Nestalih Lica sa Kosova”

Kancelarija Severna Mitrovica

Kontakt: Milorad Trifunović

Tel/Fax: + 381 28 497033; mob: + 381 64 88011865

E-mail: miloradudruzenje@gmail.com

UP “Udruženje Porodica Kidnapovanih i Nestalih Lica sa Kosova”

Kancelarija Velika Hoča, Kosovo

Kontakt: Negovan Mavrić,

Adresa: Velika Hoča, Kosovo

Tel: + 381 29 276784; mob: + 381 64 88011872

UP “Udruženje Porodica Stradalih na Kosovu od 1998 do 2000”

Glavna kancelarija Beograd

Kontakt: Nataša Šćepanović

Adresa: Ul. Poenkareova br. 16, prvi sprat, 11000 Beograd

Tel/Fax: + 381 11 2768142

E-mail: udruzenjastradalih1998@gmail.com

UP “Udruženje Porodica Kidnapovanih i Ubijenih na Kosovu” Glavna kancelarija Beograd

Kontakt: Simo Spasić,

Adresa: Milutina Milankovića, br. 25 B, 11000 Beograd

Tel/Fax: + 381 11 3114380; mob: + 381 64 0596194

Projektom koji finansira EU rukovodi Kancelarija
Evropske Unije u Kosovu

International Commission on Missing Persons

Implementiran od strane Međunarodne

Komisije za Nestala Lica